

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Plats och tid	Kommunkontoret i Östhammar, SR Gräsö kl. 8.00- 12.14
Beslutande	Jacob Spangenberg (C), ordförande Margareta Widén-Berggren (S) Tomas Bendiksen (S) Pär-Olov Olsson (M) Ylva Lundin (SD)
Övriga deltagande	Nämndsekreterare och utredare Anna Tryblom §§ 94- 111, 114-115, 119 kommundirektör Peter Nyberg §§ 94- 96 Maria Nyström (KD), Lisa Landberg (C) §§ 94- 99 Verksamhetschef attraktiv kommun Elin Dahm §§96- 97, 109-111 Sektorchef Samhälle Ulf Andersson §§ 100- 101 Utredare Anna Bergsten §§ 100- 103, 107 Verksamhetschef växande kommun Marie Berggren §§ 107-108 Översiktsplanerare Alice Möller, planchef Senny Ennerfors §§ 109- 111 VD Gästrike Vatten AB Lena Blad §§ 112-113 Destinationsutvecklare Lisa Karm Togo § 113, 116 Hälsoutvecklare Caroline Henning
Utses att justera	Pär- Olof Olsson (M)
Justeringens plats och tid	Kommunhuset i Östhammar, onsdag den 25 maj kl. 14.00

Underskrifter

Paragrafer 94- 120

Sekreterare
Anna Tryblom

Ordförande
Jacob Spangenberg (C)

Justerande
Pär- Olof Olsson (M)

ANSLAG/BEVIS

Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ	Kommunstyrelsens arbetsutskott
Sammanträdesdatum	2022-05-24
Datum för anslags uppsättande	2022-05-25-
Anslags nedtagande	2022-06-16
Förvaringsplats för protokollet	Kommunhuset i Östhammar, Sektor Verksamhetsstöd

Underskrift

.....
Anna Tryblom

Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 94.	Val av justerare	4
§ 95.	Fastställande av föredragningslista	4
§ 96.	Uthyrning av kommunens lokaler	5
§ 97.	Vision och Tillväxtstrategi 2035	8
§ 98.	Finansiering av särskilt stöd till kultur- och föreningslivet i Östhammars kommun.	9
§ 99.	Ökat söktryck på kulturstöd, finansiering av utökat stöd.....	10
§ 100.	Yttrande över SKB:s ansökan om havsvattenuttag för utbyggnad av SFR	12
§ 101.	Yttrande över SKB:s yrkanden och villkorsförslag i prövningen av utbyggnad och fortsatt drift av SFR.....	13
§ 102.	Inrättande av en tjänst som VA-samordnare	14
§ 103.	Beslut om samråd, utställning och internremiss av avfallsplan samt beslut om betydande miljöpåverkan	16
§ 104.	Budgetuppföljning med helårsprognos 2022, Kommunstyrelsens direktrapporterande verksamheter tertial 1	18
§ 105.	Fastställande av skattesats för 2023	19
§ 106.	Fastställande av budget 2023 och flerårsplan 2024 – 2026, drift- och investeringsbudget.....	20
§ 107.	Remissvar över havsbaserad vindbrukspark – Olof Skötkonung, Deep Wind Offshore 22	
§ 108.	Tidsplan för översiktsplan 2022.....	24
§ 109.	Höjning av VA-taxans brukningsavgift 2023, Östhammars kommun.....	25
§ 110.	Plan för VA-utvecklingen i de östra delarna av Östhammars kommun.....	26
§ 111.	Finansiering av VA-utvecklingen i Östhammars kommun.....	28
§ 112.	Val av representanter till destinationsråd Roslagen	30
§ 113.	Information om Tillväxtgalan 2022	31
§ 114.	Inrättande av visselblåsningsfunktion enligt Lag om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden SFS 2021:890	32
§ 115.	Ansökan om ekonomiskt stöd från organisationen Samverkan mot brott	34
§ 116.	Informationsärende om råd för social hållbarhet	35
§ 117.	Reglemente för kommunala rådet för pensionärer och funktionsnedsatta, revidering 37	
§ 118.	Information från förvaltningen.....	38
§ 119.	Nya skolan i Östhammar – fasad och gestaltning	39

Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 120. Deltagande i seminarium om transdisciplinär forskning för kärnavfall.....40

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2022-4

§ 94. Val av justerare

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott utser Pär-Olof Olsson (M) att justera dagens protokoll.

§ 95. Fastställande av föredragningslista

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott fastställer föredragningslistan med följande ändringar:

Tillkommande ärende:

- P.26 / § 119 Nya skolan i Östhammar – fasad och gestaltning
- P. 27/ § 120 Deltagande i seminarium om transdisciplinär forskning om kärnavfall

Dnr KS-2021-727

§ 96. Uthyrning av kommunens lokaler

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott har tagit del av utredningsunderlaget.

Ärendebeskrivning

På uppdrag utför Kommunförvaltningen en internutredning för att belysa och ta fram förslag till villkor och principer för uthyrning av kommunens lokaler.

I många av Sveriges kommuner finns en uttalad politisk ambition att kommunens lokaler ska användas så mycket som möjligt istället för att stå tomma. De flesta kommuner upplåter därför emellanåt idrottsanläggningar, skolor, föreläsningssalar och andra samlingsalar för olika sammankomster. Detta innebär samtidigt att kommunens som uthyrare har att förhålla sig till principer och regelverk.

I vår kommun har uthyrningen behandlats olika av nämnder och därför bedöms verksamheten vara i behov av en översyn. Den kritik som lett fram till uppdraget har bland annat bestått i att förutsättningarna kan uppfattas som ojämlika och otydliga. Det har även framkommit att kommunen som fastighetsägare tidvis upplåter lokaler utan kostnad för hyresgästen, vilket i sig kan vara problematiskt.

Under utredningens inledande arbete har det dessutom framkommit att den ekonomiska uppföljningen och avtalshanteringen har påtagliga brister och – i vissa fall – helt saknas.

Lokaler och hyresgäster

De lokaler vi berör i utredningen är:

Konferensrum och möteslokaler som bokas via Östhammar Direkt

Anläggningar och Storbrunn som hanteras av Kultur- och Fritidsnämnden

Konferensanläggningen Kvarnen i Gimo, som delvis hanteras av arbetsmarknadsenheten

Barn- och Utbildningsnämndens uthyrning av skol- och barnomsorgslokaler

Utredningen har inriktat sig på det som kan beskrivas som korttidsuthyrning och berör därför bara ytligt den kommunala uthyrningen av lokaler under långtidskontrakt.

Kommunen vänder sig till olika målgrupper för sin lokaluthyrning.

Föreningslivet kan boka i stort sett alla de lokaler kommunen erbjuder. Allmänheten, inklusive det privata näringslivet, har möjlighet att hyra några av de lokaler kommunen erbjuder (t.ex. Gammelhus i Östhammar respektive Kvarnen i Gimo).

Principer och regelverk

Sveriges Kommuner och Regioner kom 2018 ut med en skrift om Råd vid lokaluthyrning med underrubriken ”Demokratiska aspekter vid nyttjande av kommunala lokaler”. Skriften är skriven utifrån ställningstagandet som kommuner hamnar i, vad avser hur de ska agera när olika extrema eller våldsbejakande organisationer vill använda kommunens lokaler. Även om just den frågeställningen inte utgör huvudfrågan i vårt fall, så finns en del från skriften som vi behöver ha med oss. Nedan följer därför några utdrag ur den skriften.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Kommuner har ingen skyldighet att hyra ut eller på annat sätt upplåta sina lokaler, utan får själva bestämma i vilken utsträckning och för vilka ändamål det ska ske. För att kunna bestämma i vilka fall det inte ska ske, måste de villkor som ställs dock vara förenliga med objektivitets- och likabehandlingsprinciperna. Källa www.skr.se.

Även om lokaluthyrning inte betraktas som myndighetsutövning, ska objektivitets- och likabehandlingsprincipen alltså ändå beaktas. Genom att fastställa en tydlig beslutsgång och vid handläggningen alltid följa bestämda rutiner kan kommunen minska risken att handla i strid med dessa principer.

En annan aspekt som uppmärksammas är regelverken om konkurrensbegränsande offentlig verksamhet. Konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet regleras i konkurrenslagen. Regeln innebär bl.a. att kommuner kan förbjudas att sälja varor och tjänster på ett sätt som begränsar konkurrensen. Det gäller även uthyrning. Källa www.konkurrensverket.se. Genom att studera hur andra kommuner arbetar med sin lokaluthyrning kan man också få mycket värdefull vägledning.

Flera kommuner har t.ex. fastlagt en princip mot att hyresgäst vidareuthyr en hyrd lokal. I några kommuner har principer för hyressättningen arbetats fram och det mer ett undantag snarare än regel att lokaler erbjuds utan kostnad för hyresgästen.

Vårt nuläge

Östhammars kommun har fastställda taxekonstruktioner och rutinbeskrivningar för uthyrning av bl.a. anläggningar och Storbrunn inom Kultur- och Fritidsnämndens verksamhet.

Detsamma gäller Barn- och Utbildningsnämndens uthyrning av skol- och barnomsorgslokaler. Det finns även Lokalfördelningsprinciper för idrottsanläggningar i Östhammars kommun. Samtidigt framträder en del brister. Några av dessa är:

Vissa lokaler hyrs ut utan kostnad, vilket kan ge upphov till snedvridning och en upplevd orättvisa. Detta gäller huvudsakligen möteslokaler i Östhammars tätort.

Rutiner för debitering av avgifter och ekonomisk uppföljning har brister. Omfattningen av detta är inte kartlagd. Här finns därför ett behov av en fördjupad studie av kostnadsbilden, rutiner för bokning/fakturering, ansvarsfördelning/försäkring mm.

Rutiner för nyckelhantering, säkerhetskontroller och bokning har brister. Inte heller här är omfattning eller alternativa lösningar kartlagd. Här finns ett behov av en fördjupning för både effektivare uthyrningsverksamhet och en högre service till hyresgäster. Ny teknik skulle kräva investeringar, samtidigt som det skulle innebära uppenbara effektiviseringsfördelar och ökad kundnytta.

Principerna för uthyrningen behöver ett antal förtydliganden.

Ett exempel är lokaler och delar av anläggningar som disponeras exklusivt av enskilda, utan särskilda överenskommelser eller villkor för detta. Ett annat är förutsättningar för vidareuthyrning, som förekommer i några enskilda fall utan särskild överenskommelse därom.

Vårt önskade läge

Under 2022 avser Östhammars kommun att – i nära samarbete med sina hyresgäster – fastställa en kommungemensam modell för uthyrning av anläggningar och möteslokaler.

Modellen ska successivt kunna träda i kraft från verksamhetsåret 2023.

Modellen ska vila på ett antal principer som bl.a.

stimulera kommunens aktiva föreningsliv,

beakta likabehandlings- och objektivitetsprincipen,

Kommunstyrelsens arbetsutskott

underlätta rutiner för bokning/nyckelhantering/betalning/uppföljning/säkerhet bidra till intäktshöjande effektiviseringar och ger mer kostnadstäckning för de faktiska kostnader som nämnderna har i samband med uthyrning.

Utredningen

Vi har ett utredningsunderlag med inspel från kommunens tjänstepersonsorganisation, från politiska företrädare, från utvecklingsgrupper samt från föreningar och hyresgäster. Med det som underlag ges möjlighet att precisera villkor och principer för uthyrning av lokaler och anläggningar.

Beslutsunderlag

<https://skr.se/download/18.583b3b0c17e40e3038448b76/1642424976314/7585-704-6.pdf>
Sammanställning av svar_lokalutredning.doc

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Sektorchef Samhälle Ulf Andersson föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

Lasse Karlsson, Marie Berggren, Marianne Pahlson, Daniel Andersson, Peter Källman, Anna- Karin Bexelius, Anna Lidvall- Gräll, Lina Edlund, Lisbeth Bodén, Elin Dahm

Dnr KS-2021-105

§ 97. Vision och Tillväxtstrategi 2035

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige antar tillväxtstrategin, inklusive visionen, för kommunens utveckling (Bilaga).

Ärendebeskrivning

De senaste åtta åren har en långsiktig tillväxtstrategi vuxit fram i kommunen. Den har visat positiva effekter men behöver en uppdatering med de utmaningar som också belysts under dessa år.

Nu förnyas strategin i en andra upplaga.

Tillväxtstrategin är en strategisk kompass för prioriteringar och kompletterar och kompletteras av andra styrdokument.

Tillväxtstrategin är en strategi för utvecklingen i hela kommunen - oavsett du är företagare, medborgare och oavsett var i kommunen du bor eller om du är deltidsboende i kommunen.

Beslutsunderlag

Vision och Tillväxtstrategi Östhammars kommun 2035.pdf

Ärendets behandling

Ärendet återremitterades på kommunfullmäktiges sammanträde den 1 mars 2022 § 7 och överlämnades till kommunstyrelsen för ytterligare beredning.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Sektorchef Ulf Andersson föredrar ärendet.

Yrkanden

Ylva Lundin (SD) yrkar att tillväxtstrategin ska antas av fullmäktige som ett eget separat beslut, lämpligen i samband med att budget och styrtalet behandlas.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på yrkandet och finner att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att avslå Ylva Lundins (SD) yrkande.

Dnr KS-2022-243

§ 98. Finansiering av särskilt stöd till kultur- och föreningslivet i Östhammars kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen att finansiera ett särskilt stöd på 350 000 kronor till kultur- och föreningslivet. Medlem täcks av kontot för kommunstyrelsen oförutsedda.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige beslutade den 27 april 2021 att avsätta medel till kultur- och fritidsnämnden med anledning av den ansträngda situation som kultur- och föreningslivet upplever på grund av Coronapandemin.

Stödet fördelades som Särskilt stöd till föreningslivet, särskilt stöd till Stiftelsen Österbybruks herrgård och till verksamhet för att skapa arbetstillfällen för lokala yrkesverksamma kulturarbetare.

Kultur- och fritidsnämnden föreslår kommunstyrelsen att bereda ett ärende om tilläggsbudget för 2022 till kommunfullmäktige där insatserna inom särskilt stöd till förenings- och kulturlivet i Östhammars kommun ingår.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag kultur- och fritidsnämnden 2022-03-24 § 15

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Verksamhetschef Elin Dahm föredrar ärendet.

Dnr KS-2022-244

§ 99. Ökat söktryck på kulturstöd, finansiering av utökat stöd

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen att täcka kostnaderna för kulturstödet med en summa på 200 000 kronor. Medlen täcks av kontot för kommunstyrelsen oförutsedda.

Avstår från att delta i beslut

Pär- Olof Olsson (M) och Ylva Lundin (SD) avstår från att delta i beslutet.

Ärendebeskrivning

Kommunförvaltningen ser ett ökat ansökningstryck på kommunens kulturstöd för 2022. Även med ett restriktivt förhållningssätt till de ansökningar som hittills har inkommit under kulturstödets första ansökningsomgång – den 15 februari – kommer hela årets budget för evenemangsstöd och projektstöd att gå åt.

Anledningarna till det ökade söktrycket är flera. Vi har sett flera nya föreningar etableras på kulturområdet i kommunen de senaste åren, men det handlar också om att befintliga föreningar inom kulturområdet expanderar och skapar nya verksamheter, samt att en del föreningar i kommunen som inte tidigare har sökt kulturstöd nu ger sig in på området. Vi ser också att flera organisationer på regional nivå söker sig till vår kommun med större kulturprojekt som bidrar till kommunens attraktivitet. De sistnämnda är oftast medfinansierade av regionala och även nationella medel i olika former som i regel vida överskrider kommunens stödinsats.

En viktig motor i den här utvecklingen har varit två andra bidragsgivare som verkar exklusivt inom Östhammars kommuns geografiska område, Carl G Beck-Friis Stiftelse för Naturvård och Hembygdskultur och Föreningslyftet. Båda dessa bidragsgivare har möjliggjort en mängd nya initiativ och satsningar på kulturområdet inom kommunen under de senaste åren.

Åren 2020 och 2021 har trycket på framför allt evenemangsstödet minskat på grund av Coronapandemin. Under den här tiden har istället trycket på projektstöd, bland annat i form av initiativ på konstområdet, ökat i motsvarande grad. Detta har skapat en falsk bild av att vi har en budget för kulturstöd som någorlunda motsvarar kulturlivets behov. När evenemangen nu återvänder med kraft inför 2022 blir det väldigt tydligt att vår kostym är för liten för att möta kulturlivets vilja och engagemang i kommunen. När det gäller kulturstöd är det viktigt att vi hela tiden har en bred skala av olika former av verksamheter och uttryck i åtanke. Det vore olyckligt ifall större satsningar helt trängde undan mer lokalt inriktade initiativ, så som mindre evenemang arrangerade av bygdegårdar, hembygdsföreningar, konstföreningar och amatörteatergrupper. Ett brett kulturliv skapar förutsättningar för engagemang och attraktivitet för våra invånare.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

I budgetarbetet för 2023 diskuteras en förstärkning av medel till kulturstöden. Det är bra, men för att vi ska kunna hantera det akut ökande söktrycket under 2022, utan att lägga locket på det engagemang och den kreativitet som vi nu ser inom förenings- och kulturlivet i kommunen, behövs en förstärkning av kulturstöden redan under innevarande år. Det vore olyckligt ifall kulturlivets återhämtning efter Coronapandemin försvåras av att 2022 blir ett mellanår som inte motsvarar kommunens ambitioner på lång sikt. Av den anledningen föreslår kommunförvaltningen att kulturstöden för 2022 förstärks.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag kultur- och fritidsnämnden 2022-03-24 § 14

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Verksamhetschef Elin Dahm föredrar ärendet.

Dnr KS-2022-270

§ 100. Yttrande över SKB:s ansökan om havsvattenuttag för utbyggnad av SFR

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar förvaltningens yttrande över SKB:s ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till bortledning av havsvatten från och utsläpp av returvatten för utbyggnad av SFR. Yttrandet översänds till Mark- och miljödomstolen. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) ansökte i februari 2022 om tillstånd enligt miljöbalken till bortledning av havsvatten från och utsläpp av returvatten till Öregrundsgrepen i Östhammars kommun. Syftet med verksamheten är att långsiktigt säkerställa behovet av processvatten vid utbyggnad och fortsatt drift av slutförvaret för låg- och medelaktivt avfall (SFR).

Synpunkter på ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen ska lämnas till Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt senast den 15 juni 2022.

Beslutsunderlag

Förvaltningens yttrande för ansökan

Ansökan är tillgänglig via SKB:s hemsida: <https://skb.se/projekt-for-framtiden/utbyggnad-av-sfr/vara-ansokningar/ansokan-om-havsvattenuttag/>.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Utredare Anna Bergsten och verksamhetschef Marie Berggren föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

Mark- och miljödomstolen

SKB

Advokat Malin Wikström

Chef Verksamhet Växande kommun

Handläggare

Dnr KS-2015-4

§ 101. Yttrande över SKB:s yrkanden och villkorsförslag i prövningen av utbyggnad och fortsatt drift av SFR

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar förvaltningens yttrande över SKB:s yrkanden och villkorsförslag i prövningen om tillstånd enligt miljöbalken till utbyggnad och fortsatt drift av SFR. Yttrandet översänds till Mark- och miljödomstolen. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) ansökte i december 2014 om tillstånd enligt miljöbalken till fortsatt och utökad verksamhet vid anläggningen för slutförvaring av låg- och medelaktivt avfall (SFR) i Forsmark i Östhammars kommun. Kommunfullmäktige i Östhammars kommun tillstyrkte i april 2021 utbyggnaden och i december 2021 meddelade regeringen tillåtlighet för verksamheten.

I och med regeringens tillåtlighetsbeslut lämnades ärendet åter till mark- och miljödomstolen för tillståndsprövning. Den 31 mars 2022 lämnade SKB in en komplettering till mark- och miljödomstolen innehållande bland annat yrkanden och förslag till villkor. Synpunkter på SKB:s yrkanden och villkorsförslag ska lämnas till Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt senast den 15 juni 2022.

Beslutsunderlag

Förvaltningens förslag till yttrande över SKB:s yrkanden och villkorsförslag
SKB:s komplettering är tillgänglig via SKB:s hemsida: <https://skb.se/nyheter/nytt-steg-i-provningen-for-forvarsutbyggnad/>

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Utredare Anna Bergsten och verksamhetschef Marie Berggren föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

Mark- och miljödomstolen [REDACTED]
SKB [REDACTED]
Advokat Malin Wikström
Chef Verksamhet Växande kommun
Handläggare

Dnr KS-2022-281

§ 102. Inrättande av en tjänst som VA-samordnare

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen har tagit del av informationen och ställer sig bakom förslaget att arbeta in 150 000 kr i Kommunstyrelsens internbudget för 2022 för uppstart av samordning av VA-planeringsfrågor.

Från 2023 avsätts med motsvarande 25 % av en tjänst för samordning av VA-planeringsfrågor (VA-samordnare) av Kommunstyrelsens internbudgetram i enlighet med detta förslag.

Ärendebeskrivning

I december 2021 antog kommunfullmäktige VA-policy och VA-handlingsplan för Östhammars kommun (KF 2021-12-14 § 193). Två av åtgärderna i VA-handlingsplanen avser organisationen för VA-planering; etablera en kommunövergripande grupp för VA-frågor och inrätta en tjänst för samordning av strategiska VA-frågor (VA-samordnare).

VA-samordnaren föreslås i handlingsplanen vara sammanhållande för det fortsatta VA-planeringsarbetet. Tjänstens omfattning är inte beslutad i handlingsplanen utan ska beslutas i samband med att uppdraget förtydligas och införs i verksamhetens budget. I dagsläget saknas finansiering för denna tjänst.

Uppdraget med samordning av VA-planeringsfrågor bedöms omfatta 25 % av en heltidstjänst och föreslås utgöra del av tjänst för en tjänsteperson på verksamhet Växande kommun. För att möjliggöra detta behöver medel tillföras Sektor Samhälle. Om VA-samordnaren ska projektleda genomförandet av mer omfattande åtgärder i VA-handlingsplanen kan tjänstens omfattning behöva utökas.

I april lämnade regeringen över en proposition till riksdagen med förslag på bland annat ändringar i §6 i lagen om allmänna vattentjänster (LAV). Denna paragraf handlar om kommunens skyldighet att ordna vattentjänster och en del av förslaget gäller kommunens långsiktiga planering för hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Enligt förslaget ska alla kommuner ha en aktuell vattentjänstplan som efter samråd och utställning ska antas av kommunfullmäktige och aktualitetsprövas minst en gång under varje mandatperiod. Bestämmelsen om krav på att ha en vattentjänstplan föreslås tillämpas första gången för tid efter den 31 december 2023. Det är i dagsläget otydligt exakt vad en vattentjänstplan ska omfatta och det konstateras i remissen att det finns behov av vägledning kring vattentjänstplanens innehåll. Det är därmed i dagsläget svårt att bedöma hur och var en vattentjänstplan ska hanteras i den kommunala organisationen men om förslaget antas kan behovet av samordning i VA-planeringsfrågor förväntas öka.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Beskrivning av VA-planeringsgrupp och VA-samordnare

VA-handlingsplan: <https://www.osthammar.se/globalassets/dokument/planer/va-handlingsplan.pdf>

Lagradsremiss - vägar till hållbara vattentjänster: <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/lagradsremiss/2022/02/vagar-till-hallbara-vattentjanster/>

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Utredare Anna Bergsten och verksamhetschef Marie Berggren föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

Planchef

Miljöchef

Gästrike Vatten

Chef Sektor Samhälle

Chef Verksamhet Växande kommun

Handläggare

Dnr KS-2022-35

§ 103. Beslut om samråd, utställning och internremiss av avfallsplan samt beslut om betydande miljöpåverkan

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar:

- Att förslag till ny avfallsplan med tillhörande bilagor inklusive MKB för Östhammars kommun ställs ut för granskning under perioden 7 juni – 15 september 2022.
- Att avfallsplanen remitteras till samtliga nämnder samt Gästrike Vatten AB, stiftelsen Östhammarshem och Hargs Hamn AB.

Ärendebeskrivning

För varje kommun ska det finnas en renhållningsordning (15 kap 41 § Miljöbalken) som ska antas av kommunfullmäktige. Renhållningsordningen ska innehålla en avfallsplan och avfallsföreskrifter. Avfallsplanen ska innehålla uppgifter om avfall inom kommunen och om kommunens åtgärder för att minska avfallets mängd och farlighet. Enligt 9 kap 8 § Avfallsförordningen (2020:614) ska avfallsplanen ses över minst vart fjärde år och revideras vid behov.

Nu gällande avfallsplan för Östhammars kommun antogs 2011 och uppdaterades senast 2015. Kommunfullmäktige har vid sammanträde 2021-12-14 gett förvaltningen i uppdrag att fortsätta det arbete som inletts under 2021 med att revidera kommunens avfallsplan och att bereda handlingarna till kommunfullmäktige under 2022.

Avfallsplanen utgör ett av kommunens strategidokument, och är inte avfallsorganisationens ensak. Det finns idag även krav på att avfallsplanen ska innehålla sådant som avfallsorganisationen inte är ansvarig för.

Under 2021 påbörjades arbetet med att ta fram en uppdaterad avfallsplan. Den gällande avfallsplanen utvärderades, nuläge beskrevs och underlag samlades in. I november hölls tre workshopar; med tjänstepersoner, förtroendevalda samt med invånare/föreningar och företag, för att ta in behov, synpunkter och förslag ur olika perspektiv. Under december 2021 till april 2022 har fördjupade dialoger hållits med sakkunniga och särskilt berörda parter. De nämnder som främst berörs av avfallsplanen har informerats.

I enlighet med 6 kap Miljöbalken har Östhammars kommun genomfört en undersökning av om avfallsplanen kommer att innebära betydande miljöpåverkan. Den betydande miljöpåverkan kan vara både positiv och negativ. Den nya avfallsplanen påverkar avfallshanteringen och har ambitioner att förändra beteende och resursförbrukning i en omfattning som bedöms medföra en betydande positiv miljöpåverkan. Den nya avfallsplanen anger vidare förutsättningar för kommunens avfallsanläggningar. Bedömningen har gjorts att betydande miljöpåverkan föreligger och att en miljökonsekvensbeskrivning ska tas fram. Avfallsplanen består av ett huvuddokument och fem bilagor; 1 Handlingsplan, 2 Nulägesbeskrivning, 3 Nedlagda deponier, 4 Uppföljning och 5 Miljökonsekvensbeskrivning.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

En avfallsplan ska enligt 15 kap 42 § Miljöbalken samrådask och ställas ut för granskning. Under samrådsktiden kan kommuninvånare, företag, föreningar och organisationer komma in med synpunkter på planen. Parallellt med detta kommer planen i detta fall skickas till de kommunala nämnder, bolag och stiftelser som berörs av planens innehåll. Utställningstiden ska vara minst 4 veckor, och föreslås i detta fall vara 7 juni-15 september 2022. Synpunkter ska kunna lämnas via post, e-post eller digitalt på kommunens hemsida. Inkommande synpunkter från samråd och internremiss sammanställs och behandlas i det fortsatta arbetet med avfallsplanen.

Beslutsunderlag

Avfallsplan Östhammars kommun Huvuddokument
Bilaga 1 Handlingsplan
Bilaga 2 Nulägesbeskrivning
Bilaga 3 Nedlagda deponier
Bilaga 4 Uppföljning av tidigare avfallsplan
Bilaga 5 Miljökonsekvensbeskrivning.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning
Verksamhetschef Marie Berggren föredrar ärendet.

Beslutet och beslutsunderlag skickas till

Samtliga nämnder, Peter Nyberg, samtliga sektorchefer, Marie Berggren, Myran Olsson, Camilla Andersson

[REDACTED]

Gästrike Vatten AB

[REDACTED]

Hargs Hamn AB

[REDACTED]

Hargs Hamn AB

[REDACTED]

Stiftelsen Östhammarshem

[REDACTED]

Miljö- och avfallsbyrån i Mälardalen AB

[REDACTED]

Miljö- och avfallsbyrån i Mälardalen AB

Dnr KS-2022-221

**§ 104. Budgetuppföljning med helårsprognos 2022,
Kommunstyrelsens direktrapporterande verksamheter tertial 1**

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Under 2021 har Östhammars kommun börjat arbeta utifrån ett nytt styrdokument för budgetuppföljning vad gäller drift- och investeringsbudget. I styrdokumentet beskrivs att det sex gånger per år ska ske en rapportering till kommunstyrelse/nämnd. Per april (tertiarapport), augusti (delårsbokslut) och december (helårsbokslut) görs en större skriftlig rapportering. Per februari, juni och oktober görs en enklare rapportering. I den skriftliga rapporten ska det ingå en prognos om måluppfyllelse för de satta verksamhetsmålen och budgetföljsamhet.

Beslutsunderlag

Rapport; Tertial 1 2022, Kommunstyrelsen

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Kommundirektör Peter Nyberg föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

Verksamhetsstöd ekonomi

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2022-368

§ 105. Fastställande av skattesats för 2023

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att fastställa Östhammars kommuns skattesats för 2023 till 21,69 kronor.

Ärendebeskrivning

Skattesatsen för Östhammars kommun ska fastställas av kommunfullmäktige senast sista november 2022. Skattesatsen för 2022 är 21,69 kronor.

Beslutet skickas till

Verksamhetsstöd ekonomi

Dnr KS-2022-139

§ 106. Fastställande av budget 2023 och flerårsplan 2024 – 2026, drift- och investeringsbudget

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta:

- Fastställa budget 2023 samt flerårsplan 2024-2026,
- vid tillämpning av kalkylmässig ränta fastställs räntesatsen till 1,75 %,
- kommunstyrelsen har under år 2023 rätt att nyupplåna, dvs. öka kommunens skulder under budgetåret 2023 med totalt 100 mnkr,
- kommunstyrelsen har under år 2023 rätt att omsätta lån, dvs. låna upp belopp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning under 2023,
- kommunstyrelsen medges rätt att besluta om fördelning mellan verksamhetsområden och objekt av den ofördelade investeringsramen för planperioden,
- kommunägda företag ska under 2023 avlämna delårsrapport till kommunstyrelsen per 31 augusti,
- förvaltningen får i uppdrag att arbeta efter resultatmål om 1,5 % som andel av skatter och generella statsbidrag år 2023 samt 2,0 % under resterande av planperioden.

Avstår från att delta i beslut

Pär- Olof Olsson (M) och Ylva Lundin (SD) avstår från att delta i beslutet.

Ärendebeskrivning

Förslag till budget 2023 och flerårsplan 2024-2026 har utarbetats utifrån tidigare antagna preliminära ramar med justeringar för kända volym- och kostnadsuppräknningar samt skatter och bidrag. Budgetförslaget innehåller drift- och investeringsbudget.

I enlighet med nya regler för budgetprocessen tas beslut om budgeten i fullmäktige i juni. Nämndernas verksamhetsberättelser tas fram därefter och anmäls till fullmäktige under hösten.

Prövning av barnets bästa

Den 1 januari 2020 blev FN:s konvention om barnets rättigheter svensk lag. Lagen innebär ett förtydligande av att domstolar och rättstillämpare ska beakta de rättigheter som följer av barnkonventionen. Barnets rättigheter ska beaktas vid avvägningar och bedömningar som görs i beslutsprocesser i mål och ärenden som rör barn. En inkorporering av barnkonventionen bidrar till att synliggöra barnets rättigheter.

I Östhammars kommun ska hänsyn till barns rättigheter tas i alla verksamheter och ärenden som rör barn. I budgetarbetet görs detta dels i de samtal som förs i budgetberedningen, dels genom att risk- och konsekvensbedömningar genomförs inför varje enskilt ärende som berör barn. Risk- och konsekvensbedömningar görs fortlöpande under verksamhetsåret med kommunstyrelse och nämnder som huvudansvariga.

Beslutsunderlag

Förslag till budget 2023-2026

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Kommundirektör Peter Nyberg föredrar ärendet.

Ärendets behandling

Kommunstyrelsen har fått information om budgetförutsättningar för perioden 2023-2026

KS 2021-11-23 § 239, KS 2022-03-15, § 50. Kompletterande material utskickat till samtliga

politiska partier 2022-05-06 [REDACTED]

Dnr KS-2022-282

§ 107. Remissvar över havsbaserad vindbrukspark – Olof Skötkonung, Deep Wind Offshore

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar förvaltningens remissvar för avgränsningssamrådet inför kommande miljökonsekvensbeskrivningen och skicka detta till Deep Wind Offshore.

Östhammars kommun ser ett starkt ökande behov av el i framtiden. Havsbaserad vindkraft kan då bidra till den framtida elförsörjningen. Kommunen förutsätter att bolaget genomför de fördjupade utredningar som beskrivs i beslutsunderlaget.(Bilaga)

Reservation

Pär- Olof Olsson (M) reserverar sig mot förslaget till beslut i förmån för eget tilläggsyrkande.

Ärendebeskrivning

Deep Wind Offshore undersöker möjligheter för att anlägga vindkraftparken Olof Skötkonung och genomför nu avgränsningssamråd. Projektet antas medföra betydande miljöpåverkan därför bjuds Östhammars kommun in till avgränsningssamråd enligt 6 kap. Miljöbalken för den kommande miljökonsekvensbeskrivningen. Samrådets fokus är hur miljökonsekvensbeskrivningen ska avgränsas och utformas samt vad den ska innehålla. Den havsbaserade vindkraftparken Olof Skötkonung är lokaliserad i Svensk ekonomisk zon utanför territorialgränsen utanför Uppsala Läns kust. Vindkraftparken ligger 53 km från Gävle, 58 km från Östhammar, 47 km från Forsmark och 26 km från Örskär. Samrådsunderlaget har upprättats inför tillståndsprövning enligt lagen om Sveriges Ekonomiska Zon (1992:1140) och Kontinentalsockellagen (1966:314) där tillstånd ges av regeringen. Tillstånd enligt 7 kap. 28a-29b §§ Miljöbalken prövas av Länsstyrelsen. Detta samråd innefattar vindkraftpark, internkabelnät, offshore substations samt eventuell anläggning och infrastruktur och distribution av lagrad energi och tillhörande verksamhet. Samrådet omfattar inte nedläggningen av exportkabel, inte tillstånd för vattenverksamhet och inte för anläggningar på land. Anslutningen av vindkraftparken till transmissionsnätet på land samt anläggning av en elektrisk starkströmsledning enligt 2 kap. ellagen är en separat tillståndprocess, så kallad nätkoncession för linje, och berörs inte i detta samråd.

Olof Skötkonung omfattar ett område på ca 370 km² där samrådet omfattar max 88 stycken verk på en maximalhöjd av 370 meter. Ansökningsområdet är 485 km² och täcker en större yta än den planerade vindkraftparken, då hänsyn tagits till befintlig farled. Området ligger angränsande till Natura 2000 område och överlappar delvis med riksintresseområde för yrkesfiske. På grund av detta har placeringen av vindkraften anpassats till områdets västra och östra sida. Vattendjupen varierar mellan 18-75 meter där bottenstrukturen domineras av morän, lera och sand.

Den tänkta vindbruksparken kommer ha stor påverkan på Örskärs landskapsbild och ligger i direkt anknytning till viktiga Natura 2000 områden. Östhammar anser att det behövs

Kommunstyrelsens arbetsutskott

omfattande utredningar för att miljökonsekvensbeskrivningen ska kunna beskriva de möjliga miljöstörningar som kan uppkomma av vindbruksparken. Önskade utredningar beskrivs i handläggares remissvar.

Beslutsunderlag

Remissvar Olof Skötkonung
Samrådshandlingar

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning
Översiktsplanerare Alice Möller och planchef Senny Ennerfors och verksamhetschef Marie Berggren föredrar ärendet.

Yrkanden

Pär- Olof Olsson (M) yrkar på följande tillägg:
Kommunstyrelsen anser vidare att remissvaret och yttrande tydligt visar att en etablering i enlighet med samrådshandlingen ej kan förordas.

Ylva Lundin (SD) yrkar bifall till Pär- Olof Olssons (M) yrkande.

Jacob Spangenberg (C) yrkar på följande tillägg:

Östhammars kommun ser ett starkt ökande behov av el i framtiden. Havsbaserad vindkraft kan då bidra till den framtida elförsörjningen. Kommunen förutsätter att bolaget genomför de fördjupade utredningar som beskrivs i beslutsunderlaget.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på tilläggsyrkandena och finner att arbetsutskottet beslutar att bifalla Jacob Spangenbergs (C) tilläggsyrkande och avslå Pär- Olof Olssons (M) tilläggsyrkande.

Beslutet skickas till

Alice Möller
Senny Ennerfors
Deep Wind Offshore, [REDACTED]
[REDACTED]

Dnr KS-2021-658

§ 108. Tidsplan för översiktsplan 2022

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna bifogad tidsplan för fortsatt process kring översiktsplan 2022. (Bilaga)

Avstår från att delta i beslut

Ylva Lundin (SD) avstår från att delta i beslutet.

Ärendebeskrivning

Arbetet med översiktsplan 2022 pågår där samråd har hållits under våren. Den ursprungliga tidsplanen för att anta översiktsplanen var tidigare bestämd till september 2022, men efter överläggande mellan tjänstemän på Planenheten och politiker från kommunstyrelsen har antagandedatumet flyttats till nästkommande mandatperiod för att hinna inarbeta synpunkter från samrådet och stärka den demokratiska processen för översiktsplanen. Planenheten har därför reviderat tidsplanen för den fortsatta processen för översiktsplanen fram till antagande med två förslag på tidsplaner.

Beslutsunderlag

Fortsatt tidsplan för ÖP 2022 – Reviderad 2022-05-16

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Översiktsplanerare Alice Möller föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

Emil Lindblom

Alice Möller

Senny Ennerfors

Marie Berggren

Dnr KS-2022-369

§ 109. Höjning av VA-taxans brukningsavgift 2023, Östhammars kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta att från 1 januari 2023 höja VA-taxans brukningsavgift enligt bilaga 2. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

VA-verksamheten i Sverige är tydligt reglerad. Enligt lagstiftningen ska kommunerna via taxan ta betalt för de nödvändiga kostnaderna för underhåll och förnyelse av VA-verksamheten och det ska ske med hänsyn till att varje kommun och varje generation användare ska stå för sina egna kostnader. Avgifterna fördelas på anläggningsavgift (engångsavgift som betalas vid anslutning eller vid tillbyggnad på befintlig fastighet) och brukningsavgift (löpande avgift för nyttjande av kommunalt dricksvatten, spillvatten och dagvatten).

I Östhammar Vatten AB:s uppdrag som VA-huvudman ingår att bereda och lämna förslag på ändringar av VA-taxans nivå. Kommunfullmäktige i Östhammar beslutar om nivån för VA-taxan. Detta ärende omfattar enbart brukningsavgiften och inte förändring av Östhammar kommuns nivå för anläggningsavgift.

Kommande år bedöms VA-användningen ligga i paritet med nuvarande mängd vilket inte ger några ökade intäkter. I nuläget ser vi ökade kostnader samt aviseringar om ytterligare ökade kostnader för bland annat räntor, utförande, material, elektronik, kemikalier och el samt en ökad inflation. För att spegla de ökade kostnaderna och därmed ett utökat intäktsbehov föreslås en höjning av brukningstaxan från 1 januari 2023.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Underlag för höjning av VA-taxans brukningsavgift år 2023, Östhammar kommun (DokumentID 20220504-00095)

Bilaga 2. Brukningsavgifter år 2023, Östhammar kommun (DokumentID 20220504-00096)

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

VD för Gästrike Vatten Lena Blad föredrar ärendet.

Dnr KS-2022-370

§ 110. Plan för VA-utvecklingen i de östra delarna av Östhammars kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige:

- att besluta godkänna Östhammar Vatten AB:s förslag till systemlösning för att knyta ihop VA-anläggningarna i de östra delarna av Östhammars kommun för att skapa en robust VA-försörjning och ökad kapacitet.
- Att uppdra åt Östhammar Vatten AB att genomföra aktiviteterna för att uppnå systemlösningen och att säkerställa regelbunden återrapportering.

Ärendebeskrivning

Under flera år har utredningar genomförts i syfte att få en god bild över nuläge och förutsättningar för att kunna ge underlag till strategi för VA-utvecklingen. Gemensamt för resultaten i utredningarna är att de pekar på att det inte finns någon enkel och snabb lösning utan en plan för utvecklingen måste tas fram i en helhet, bilaga 1.

Utvecklingsplanen för VA-försörjningen i de östra delarna av Östhammars kommun föreslår en systemlösning där samhällets behov av dricksvatten och avloppsrening möts både på kort och lång sikt. Systemlösningen innebär i korthet

- ökad avloppskapacitet genom ett reningsverk
- ökad mängd råvatten för dricksvattenförsörjning
- sammanknutet distributionssystem
- optimering och förbättring av nuvarande VA-anläggningar och ledningsnät.

Förslaget grundar sig på analyser av ett stort antal tidigare genomförda utredningar och dokument kring VA-försörjningen från 60-talet till nutid tillsammans med intervjuer med tjänstepersoner. I arbetet har olika alternativ till lösningar utvärderats.

En av flera viktiga förutsättningar är att kunna ansluta prioriterade omvandlingsområden dvs sådana områden som har ett behov av en mer hållbar VA-lösning utifrån Vattentjänstlagen. Det gör att alternativet, att enbart leverera kommunalt VA till nuvarande kunder inte är realistiskt.

De naturgivna förutsättningarna med tunna jordlager och närhet till havet gör att det krävs stora ytor mellan varje fastighet för att få till bra VA-lösningar. Detta tillsammans med omvandling från fritidshus till permanentboende och önskemål om att bygga ytterligare bostäder i anslutning till flera områden gör att behov av att ordna en hållbar kommunal VA-lösning finns. För att kunna möjliggöra detta på ett bra sätt har ett förslag till Utbyggnadsplan för kommunalt VA för omvandlingsområden tagits fram med en planeringshorisont fram till

Kommunstyrelsens arbetsutskott

2030 och med utblick till 2040 i samarbete med Bygg- och miljö, Östhammars kommun, se bilaga 2.

Stor och snabb kapacitetsökning krävs av avloppsreningen. Utifrån den samlade bedömningen föreslås ett reningsverk för området. Utgångspunkten bör vara att utveckla Öregrunds nuvarande reningsverk. Det bedöms inte sannolikt att ett reningsverk (utbyggt eller nytt) med Östhammarsfjärden som recipient skulle ges ett miljötillstånd, se bilaga 3. Däremot bedöms det rimligt att utgå från att ett miljötillstånd skulle ges för ett reningsverk med Öregrundsgrepen som recipient.

Även kapaciteten för och kvaliteten på dricksvattnet behöver öka. På kort sikt krävs aktiviteter för att ytterligare optimera befintliga vattentäcker och vattenverk. För att tillgodose dricksvattenbehovet på lång sikt krävs en eller flera kompletterande vattentäcker/verk. För att tillgängliggöra en ökad kapacitet, ökad driftstabilitet och robusthet föreslås ledningsnätet mellan Östhammar och Öregrund kopplas ihop.

Föreslagen tidplan föreslår snabb utbyggnad för att möjliggöra fler anslutningar, detta både för att svara upp mot de externa krav som finns och för att få en bättre ekonomi med utökade intäkter genom fler kunder. Trots detta krävs stora investeringar på systemnivå i inledningsskedet, vilka kommer kunna byggas vidare på under lång tid, men som ökar kostnaderna för Östhammar Vatten AB. Ökade kostnader för nyinvesteringar i form av ökade kapitalkostnader och driftkostnader kräver ökade intäkter genom höjd taxa eller genom driftbidrag från Östhammar kommun.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. PM Utvecklingsplan för VA-försörjningen i de östra delarna av Östhammars kommun, AFRY. Publiceras separat i arbetsrummet.

Bilaga 2. Förslag till Utbyggnads- och anslutningsplan till kommunalt VA för omvandlingsområden i Östhammars kommun

Bilaga 3. PM Rättsutredning, advokatbyrån Åberg

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

VD Gästrike Vatten Lena Blad föredrar ärendet.

Dnr KS-2022-375

§ 111. Finansiering av VA-utvecklingen i Östhammars kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att:

- Östhammar vatten AB ges ett årligt driftbidrag som täcker det underskott i Östhammar Vatten AB som är hänförbart till nödvändiga nyinvesteringar intill att Östhammar Vatten AB:s intäkter balanseras mot investeringarna. Bidragets storlek ska årligen uppgå till minst det belopp som krävs för att vidmakthålla det egna kapitalet i Östhammar vatten till 10 miljoner kronor (10 000 000 kr). Driftbidraget ska beviljas åtminstone för åren 2025-2035. Driftbidragets årliga belopp fastställs av kommunfullmäktige i budgeten inför varje nytt budgetår.
- Under förutsättning att kommunkoncerns belåningskalkyl är godtagbar enligt Kommuninvest, Östhammars kommun såsom för egen skuld utökar sitt borgensåtagande avseende Östhammars vattens lån till totalt en miljard trehundra femtio miljoner kronor (1 350 000 000 kr). Detta gäller för åren fram till 2035. Borgensavgift ska utgå med 0,2 % på aktuell lånesumma 1 januari varje år. Borgensavgiften kan komma att omprövas under perioden utifrån aktuell lagstiftning.
- Beslut angående att finansiera överföringsledning från Örbyhus i Tierps kommun till Österbybruk och Alunda i Östhammars kommun, KF 2021-12-17, § 171, påverkas inte av ovanstående beslut. Villkor enligt det beslutat kvarstår oförändrat.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen gav under 2021 förvaltningen i uppdrag att ta fram underlag för beslut i kommunfullmäktige om utbyggnad av vatten och avloppssystem i Östhammars- och Öregrundsområdet samt finansieringsplan för detta på kort och lång sikt. Beslutet ska harmoniseras med den VA-plan som arbetas fram tillsammans med ÖVAB/GVAB. Uppdraget ska genomföras under första delen av 2022.

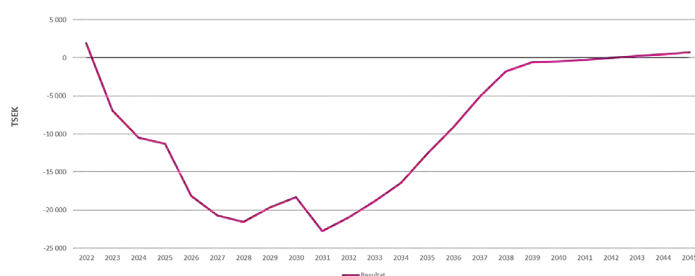
VA-plan inklusive preliminär kostnadskalkyl finns nu för kommunfullmäktige att ta ställning till.

VA-utvecklingen i Östhammar kommun enligt den beslutade planen innebär ökade driftskostnader samt kapitalkostnader för Östhammar Vatten AB allteftersom utbyggnaden sker. I takt med att kostnaderna ökar uppstår ett underskott i verksamheten som behöver finansieras genom ökade intäkter. Utbyggnaden innebär att fler hushåll kan ansluta sig vilket innebär ökade intäkter, men det ökade intäktsbehovet behöver också täckas genom en ökad taxa alternativt genom tillskott av skattemedel.

En successiv taxehöjning är nödvändig för att VA-verksamheten ska vara självfinansierad inom en 10-15 årsperiod och när utbyggnaden enligt plan är färdigställd. Grafen nedan

Kommunstyrelsens arbetsutskott

illustrerar det underskott i verksamheten som kommer uppstå under perioden trots en jämn taxeökning för att uppnå självfinansiering inom 10-15 år. Beroende på hur stora taxeökningar som genomförs innebär det att det finns ett behov av finansiering via skattemedel på mellan 10-20 mnkr per år fram till dess att VA-verksamheten är självfinansierad. Tillskott av skattemedel sker genom driftsbidrag till Östhammar Vatten AB. Med tanke på rådande omvärldsläge finns det osäkerheter i beräkningarna där faktorer som inflation, ränta, leveranstider mm kommer att påverka det faktiska behovet av ökade intäkter. Därtill finns det också osäkerheter kring när i tid nyanslutningar kommer att genomföras.

Underskottet som behöver finansieras via skattemedel behöver arbetas in i kommunens årliga driftsbudget. Det finns ett direkt samband mellan hur VA-taxan utvecklas under tidsperioden och hur stort driftsbidrag som behöver ges till Östhammar Vatten AB. I samband med budgetprocessen för efterföljande år behöver därmed nivå på VA-taxan fastställas så att behovet av driftsbidrag kan tas hänsyn till i kommunens budgetarbete. En lägre nivå på taxans utveckling ger ett ökat behov av driftsbidrag från kommunen.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

VD Gästrike Vatten Lena Blad föredrar ärendet.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2022-371

§ 112. Val av representanter till destinationsråd Roslagen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen utser Louise Westerberg, Gräsö Turism och Niclas Bergström, Öregrunds Vattensport som representanter för Östhammars kommuns besöksnäring i Roslagens Destinationsråd.

Ärendebeskrivning

Kamilla Pettersson, Sunnanö camping och Johan Kanrell, Adventure North har valt att avsluta sitt uppdrag i Destinationsrådet som representanter för Östhammars kommuns besöksnäring i Roslagens Destinationsråd.

Beslutet skickas till

Lisa Karm Togo

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2022-367

§ 113. Information om Tillväxtgalan 2022

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Information om Tillväxtgalan som äger rum den 2 september.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Destinationsutvecklare Lisa Karm- Togo föredrar ärendet.

Dnr KS-2022-353

§ 114. Inrättande av visselblåsningfunktion enligt Lag om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden SFS 2021:890

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige:

- att anta reviderad delegationsordning med hänvisning till inkommande rapporter gällande missförhållande enligt lagen (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om oegentligheter inom arbetsrelaterat sammanhang. (Bilaga)
- att anta revidering av reglemente för styrelse och nämnder i Östhammars kommun med hänvisning till missförhållande enligt lagen (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om oegentligheter inom arbetsrelaterat sammanhang. (Bilaga)
- tar del av information kring inrättande av en intern grupp med möjlighet att samverka med avropad konsulttjänst gällande hantering och utredning av inkommande rapporter gällande missförhållande enligt lagen (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om oegentligheter inom arbetsrelaterat sammanhang.

Ärendebeskrivning

Den 17 december 2021 infördes nya lagändringar gällande visselblåsning i offentlighet- och sekretesslagen med utgångspunkt från EU:s visselblåsardirektiv. Ändringarna innebär en tydligare struktur och omhändertagande av rapporter gällande oegentligheter samt införande av specifika kanaler för denna rapportering. Lagändringarna innefattar även att den rapporterade personens identitet ska skyddas med hjälp av sekretess.

Östhammars kommun har idag ingen specifik upprättad kanal för detta ändamål utan har endast processer för synpunktshantering i olika delar av organisationen. Vissa delar av denna synpunktshantering utgår ifrån lagstiftning som inte är föränderlig och som fortsatt kommer att behöva hanteras.

Kommunstyrelsen föreslår ombesörja kommunens åtaganden angående interna rapporteringskanaler och förfaranden för rapportering och uppföljning enligt lagen (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden.

Östhammars kommun ska ha infört en intern rapporteringskanal med tillhörande processtruktur senast den 17 juli år 2022.

Beslutsunderlag

Förslag till arbetsordning för handläggning av rapport om missförhållanden, så kallad visselblåsning.

Förslag om ändring i reglemente för styrelse och nämnder i Östhammars kommun.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Kommundirektör Peter Nyberg föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Kommunstyrelsen och samtliga nämnder
Sektor verksamhetsstöd HR
Sektor verksamhetsstöd kansli och utveckling
Sektor verksamhetsstöd, Ekonomi

Dnr KS-2022-314

**§ 115. Ansökan om ekonomiskt stöd från organisationen
Samverkan mot brott**

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott avslår ansökan om ekonomiskt stöd till organisationen Samverkan mot brott.

Ärendebeskrivning

Samverkan mot brott har genom SSF Stöldskyddsföreningen inkommit med en begäran om stöd om 5 000 kr för arbetet med grannsamverkan för 2022.

Samverkan mot brott är en organisation bestående av Polisen, Folksam, Länsförsäkringar, If, Trygg Hansa, Moderna Försäkringar, Dina försäkringar, ICA Försäkring, SSF Stöldskyddsföreningen, Brottsförebyggande rådet (Brå), Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Hyresgästföreningen, Riksbyggen och Villaägarna. På uppdrag av ovanstående intressenter är SSF Stöldskyddsföreningen huvudman för verksamheten. Organisationen verkar över hela landet för att skapa grannsamverkan och bidrar bland annat med skyltar och informationsmaterial till både befintliga grannsamverkansområden och nya som vill starta upp.

Östhammars kommun är positivt inställd till arbetet med grannsamverkan och ser att det gynnar kommunens brottsförebyggande arbete. Däremot är bedömningen att kommunen inte bör stödja en enskild organisation med pengar eftersom det är svårt att uppnå likställighet om flera organisationer verkar för samma syfte inom ett område. Kommunen är däremot gärna en samarbetspartner som på andra sätt kan stödja arbetet med grannsamverkan.

Beslutsunderlag

Brev, Stöd till Grannsamverkan år 2022–2023

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Kommundirektör Peter Nyberg föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

Utredare Oskar Johansson

Stöldskyddsföreningen, [REDACTED]

Dnr KS-2022-373

§ 116. Informationsärende om råd för social hållbarhet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Råd för Social hållbarhet är ett länsövergripande råd på tjänstemannanivå. Rådets arbete utgår från en Överenskommelse om regional samverkan (bilaga 1). Överenskommelsen ses nu över och rådsmedlemmarna önskar se en breddad förankring av såväl rådet som överenskommelsen.

Länsstyrelsen är sammankallande för rådet och deltar gör; samtliga kommuner i Uppsala län, Länsstyrelsen, Region Uppsala, Migrationsverket, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Polisen, Åklagarmyndigheten, Kriminalvården, Nationellt centrum för kvinnofrid samt Uppsala universitet och Sveriges lantbruksuniversitet. Från Östhammars Kommun deltar kommundirektör och tjänsteperson från sektor samhälle, som rådsmedlem respektive representant i samordningsgruppen.

Syftet med rådet är att skapa struktur och systematik i länets arbete för social hållbarhet.

Fokus är gemensamma insatser som skapar ett mervärde för hela Uppsala län. Arbetet ska anpassas utifrån både lokala och regionala behov och prioriteringar och ska koordineras inom ramen för befintliga politiska uppdrag.

Arbetet som sker inom ramen för rådet är även ett sätt att förverkliga den Regionala utvecklingsstrategin, särskilt målområde en region för alla. Och att genomföra Agenda 2030, de globala målen, inom Uppsala län. Målet för samverkan är att öka möjligheten till ett gott liv på lika villkor för hela länets befolkning.

Överenskommelsen kompletteras med Plan för regional samverkan inom prioriterade områden (bilaga 2) samt av Gemensamma pågående aktiviteter (bilaga 3), som tillsammans konkretiserar de prioriteringar som rådet beslutat samverka om.

De prioriterade områdena för samverkan är;

- Att främja hälsa, trygghet och goda livsvillkor för socioekonomiskt utsatta områden och grupper.
- Att motverka mäns våld mot kvinnor, inklusive våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution samt människohandel med särskilt fokus på sexuella ändamål.

Exempel på insatser som kan komma att genomföras är; forum för lärande, gemensamma utbildningar, samverkan kring metoder för delaktighet och inflytande eller att genomföra gemensamma kommunikationsinsatser.

Beslutsunderlag

Bilaga 1 Överenskommelse om regional samverkan

Bilaga 2 Plan för regional samverkan inom prioriterade områden

Bilaga 3 Gemensamma pågående aktiviteter

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Hälsoutvecklare Caroline Henning föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

Peter Nyberg, kommundirektör

Caroline Henning, hälsoutvecklare, Sektor samhälle

Dnr KS-2021-797

§ 117. Reglemente för kommunala rådet för pensionärer och funktionsnedsatta, revidering

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att kommunala pensionärsrådet och kommunala rådet för funktionsnedsatta byter namn till kommunala rådet för pensionärer och funktionsvarierade (KPF).

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta föreliggande reglemente att gälla fr.o.m. 2022-05-01 och tillsvidare. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen antog reglemente för kommunala pensionärsrådet och kommunala rådet för funktionsnedsatta (KPR/KRF) 2014-11-25, § 218.

Kansli och utveckling har genomfört en översyn av reglementet. Förslaget innehåller ett namnbyte för rådet, en tydligare beskrivning av uppdraget samt förnyat upplägg för möten. Förslaget har remitterats till alla inom rådet. Inlämnade synpunkter har bearbetats tillsammans med skribenten och beredningsgruppen.

Beslutsunderlag

Reglemente, antaget av KS § 218/2014
Förslag till nytt reglemente

Dagens sammanträde

Yrkanden

Ylva Lundin (SD) yrkar att ordet funktionsnedsatta byts till funktionsvarierade.

Jacob Spangenberg (C) yrkar bifall till Ylva Lundins (SD) ändringsyrkande.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på ändringsyrkandet och finner att arbetsutskottet beslutar att bifalla Ylva Lundins (SD) ändringsyrkande.

Beslutet skickas till

Samordnare Kersti Ingemarsson

Webbredaktionen för publicering på webben

Invalda i kommunala rådet för pensionärer och funktionsnedsatta

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2022-4

§ 118. Information från förvaltningen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Ingen information från förvaltningen lämnades vid sammanträdet.

Dnr KS-2021-691

§ 119. Nya skolan i Östhammar – fasad och gestaltning

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen ställer sig bakom förslaget till gestaltning av fasaden.

Ärendebeskrivning

Tekniska utskottet tog 25 januari 2022 del av en presentation från fastighetsdriften gällande rubricerade ärende. Tekniskt utskott ville ha en redovisning med fokus på fasad och gestaltning samt redogörelse för det vidare arbetet. Vid mötet fastlades att förvaltningen arbetade vidare med projektet i enlighet med den diskussion som var på tekniskt utskott. I bilaga 1 redovisas nu det förslag till fasad och gestaltning som gått in för bygglovsprövning.

En sista förankring genomförs nu hos fastighetsägaren innan ärendet går upp för beslut i bygg- och miljönämnden.

Beslutsunderlag

Illustration fasad BMN 2022-1406

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Verksamhetschef Marie Berggren föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

Lasse Karlsson

Marie Berggren

Ulf Andersson

Bygg- och miljönämnden, Östhammars kommun

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2022-372

§ 120. Deltagande i seminarium om transdisciplinär forskning för kärnavfall

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att kommunstyrelsens ordförande deltar i seminarium inom ramen för forskningsprojektet om kärnavfall.

Ärendebeskrivning

Sommarkursen Transdisciplinary research for nuclear waste disposal: science meets society (TRANSEN) pågår mellan 19- 28 augusti i Bad Honnef i Tyskland. Kommunstyrelsens ordförande är inbjuden till att föreläsa och delta i ett diskussionsforum tillsammans med internationella gäster och forskare.

Vision och Tillväxtstrategi för Östhammars Kommun med sikte på 2035

Alla i Östhammars kommun ska känna trygghet, trivsel och framtidstro.

Det gäller kommunmedborgare, verksamhetsutövare och besökare. Hela Östhammar ska utvecklas med sin samtid på ett varsamt och respektfullt sätt. I vår kommun växer livskraft fram både i stad och på landsbygden. Östhammar 2035 är en kommun som målmedvetet arbetar med ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Kommunen erbjuder en väl fungerande samhällsservice, arbete och bostäder. Gemenskap, öppenhet, tolerans och levande kultur är också beskrivande för kommunen. Människor känner tillit till varandra - det skapar trygghet.

”Östhammar har otroligt många unika tillgångar och ett näringsliv som står inför nya betydande investeringar. Verkstadsindustri i världsklass, Forsmark, kommande slutförvar och flygbränslefabrik, nyöppnad gruva i Dannemora, egen hamn och en stark besöksnäring bildar grunden för ett tillväxtkluster av nationell rang. Med en välförankrad strategi för framtiden kan Östhammar och andra aktörer ta itu med de förutsättningar som måste vara på plats för att stödja utvecklingen. Skolan och kompetensförsörjningen är nyckelfrågor i detta arbete.” **Tomas Stavbom, regionchef Stockholms Handelskammare i Uppsala län**

Med Östhammars kommun menar vi i denna text hela det geografiska området som kommunen utgör – från Skoby i sydväst till Öriskärs fyr i nordost. Det är vi som bor, besöker och bedriver verksamhet i kommunen som avses och genom hela dokumentet kommer vi för enkelhetens skull benämna detta för Östhammar. Det är alltså ingen särskild del eller ort i kommunen som avses – och det är inte heller den kommunala organisationen.

Innehållsförteckning

Östhammar och omvärlden	4
Huvudstadsregionens möjligheter	6
Digitalisering	8
Utbildning och arbetsmarknad	8
Ekonomisk hållbarhet - en kommunal ekonomi i balans	9
Trygghet, trivsel och framtidstro - vision för Östhammar 2035	9
Mål	10
Vägledande principer för genomförandet av insatser inom Tillväxtstrategin	12
Etablera långsiktiga samarbeten	12
En strategi för hela kommunen	12
Att ta ledartröjan och att proaktivt styra samhällsinvesteringar	12
Satsningar inom förskola, skola som möter behov och höjer attraktiviteten	13
Vi vågar prioritera våra vägval	13
Pendla och res effektivare	14
Förhållningssätt till samverkan	17
Handlingsplanen	17
Kommunikation	17

Megatrenderna utmanar befintliga livsförutsättningar och påverkar oss som bor och verkar i Östhammar. Med några knapptryck i mobilen kan vi beställa varor eller tjänster från världens alla hörn.

Östhammar och omvärlden

Vår omvärld har de senaste årtiondena drivits av några viktiga megatrender. Det är framförallt globalisering, urbanisering och digitalisering. Megatrenderna utmanar befintliga livsförutsättningar och påverkar oss som bor och verkar i Östhammar. Med några knapptryck i mobilen kan vi beställa varor eller tjänster från världens alla hörn. Konkurrensen mellan företag ökar med tydligare pristransparens och digital marknadsföring vilket bl.a. leder till att utbud och valfrihet ökar för den enskilde.

Pengar har på relativt kort tid blivit digitala. Vi köar inte längre i en kassa för att betala en räkning. Många av systemen i vårt samhälle utvecklas också. Samtidigt är det viktigt att vi inte förlorar det som vi också sätter värde på från det Östhammar vi hade innan mobiltelefonens introduktion. Många står också idag utanför den digitala världen och det Östhammar vi vill se imorgon är inkluderande. I snabb takt måste vi alla bli mer digitala för att få vardagen att fungera. Arbetskraft och företag och offentliga organisationer måste bli allt mer värdeskapande. Det ställer krav på var och en av oss att ta ansvar för sin egen utveckling och förkovran.

Hållbarhet i sina olika dimensioner, ofta uppdelade i ekonomiska, sociala och ekologiska, är ramverket för långsiktig förmåga att leva ett gott liv på jorden. Det sätter ramarna för hur vi ska leva våra liv och skapa ett högt välbefinnande på ett hållbart sätt. Vi i Östhammar måste bidra på det sätt vi kan i vardagen så att vi och våra barn känner framtidstro. Insikten om att vi måste bli bättre på att hushålla med ändliga resurser ställer krav på förmågan att väga av olika intressen mot varandra och göra kloka val. Våra gemen-

samma resurser måste användas på ett medvetet och överlagt sätt såväl idag som i morgon.

Östhammars erbjudande är trygghet, trivsel och framtidstro i attraktiva livsmiljöer. Vi välkomnar fler Östhammarsbor och tackar de som bidragit till utvecklingen av vårt samhälle men väljer att fortsätta sitt liv på annan plats. Vi ser dem som ambassadörer för Östhammar. Vi gläds åt att vi kan bo här men resa till ett jobb i vår arbetsmarknadsregion, eller i världen. Eller vara värdeskapande digitalt på distans.

De senaste åtta åren har en långsiktig tillväxtstrategi vuxit fram i kommunen. Den har visat positiva effekter men behöver en uppdatering med de utmaningar som också belysts under dessa år. Flyktingströmmar, utmaningar med vatten- och avloppsnät, en ambition med högre kvalitet i skolan och ett ökat intresse för att flytta in till kommunen för att nämna några. Nu förnyas strategin i en andra upplaga. Tillväxtstrategin är en strategisk kompass för prioriteringar och kompletterar och kompletteras av andra styrdokument.

Huvudstadsregionens möjligheter

Huvudstadsregionen med Stockholms som nav har under ett antal år varit en av de mest expansiva huvudstadsregionerna i Europa givet sin storlek. Det skapar förutsättningar på olika sätt för att hela Sverige ska leva.

Uppsala växer allt närmare Stockholm i många sammanhang. Det finns administrativa gränser men inom den magiska timmen i restid kan många röra sig i regionen och bidra till innovation, utbilda sig, jobba eller njuta av sin fritid i regionen. Uppsala räknar med att växa med 100 000 invånare de närmaste 30 åren. Hållbar tillväxt är ledorden när Uppsala påbörjat sin satsning med flera nya stadsdelar och ännu bättre pendlingsmöjligheter. Uppsalas utveckling har stor betydelse för Östhammar, liksom vårt samarbete i regionen. Båda kommunerna kompletterar varandra med jobb, attraktiva livs- och boendemiljöer, fritidsboende och rekreation.

Arlanda är huvudstadsregionens port mot världen. Flygtrafiken är en viktig för många exporterande företag i regionen. Varuflöden är centrala både i specialiserad godsflygtrafik och i plan för passagerartrafik. På och runt Arlanda sker en långsiktig utveckling av näringslivet vilket gynnar huvudstadsregionen och Sverige. Arlanda,

Märsta och Knivsta kommer att förbättra sin koppling mot Uppsala med fyrspåret vilket också förbättrar Östhammars närhet till dessa målpunkter i regionen. Därför är bl.a. slutförandet av väg 288 av högsta vikt liksom en kollektivtrafik där trafikanterna upplever att man kan åka kollektivt på ett bra sätt vid den tiden man behöver mellan platserna man ska. Då kommer fler att välja kollektivtrafiken och vi knyter ihop regionen.

Bostadsmarknaden i regionen utvecklas ständigt. Nyproduktionstakten är i flera delar hög men det blir också prisbilden. Intresse ökar för fler att bosätta sig i bra lägen allt längre från Stockholm och i större bostad utanför Uppsala men ändå jobba i regionen. Detta är en av Östhammars viktigaste möjligheter.

Det är svårt att rekrytera arbetskraft till yrken med eftergymnasial utbildning, som ingenjörer, lärare och socialsekreterare och det råder brist

på personal inom vården. Bland yrkesverksamma inom vård och omsorg, men även inom bygg, är det många som söker sig till Uppsala för arbete. Utpendlingen är fortsättningsvis större än inpendlingen, men den senare ökar även från grannkommuner som Tierp och Norrtälje. Stockholms lokala arbetsmarknadsregion växer från 37 till 52 kommuner när allt fler drar nytta av bättre förutsättningar för distansarbete och arbetspendling till Stockholm.

Även rörligheten är viktig för en dynamisk arbetsmarknad. I en kommun präglad av landsbygd, små tätorter och städer behöver förutsättningarna för kommunikation (både fysiskt och digitalt) vara stark för att platsen ska vara attraktiv som bostadsort, för arbete och företagande.

Östhammars kommun har under 2010-talet i princip nått sitt tillväxtmål för befolkningen som vid utgången av 2020 uppgick till 22 250 invånare. Ökningen har framför allt skett till följd av ett stärkt inrikes flyttnetto och en stabil invandring. Även födelsenettet (skillnaden mellan antalet födda och antalet avlidna) har stärkts på senare år, men utmanas av en åldrande befolkning och sannolikt stigande dödstal kommande år.

Östhammar har blivit en tillväxtkommun med de utmaningar det för med sig vad gäller kommu-

nal infrastruktur och service. Vi ser också effekten av urbanisering. Befolkningen växer i Stockholmsregionen under 2020-talet. Tillväxten drivs av födselar och invandring och fler äldre över 80 år förändrar och höjer kraven på den offentliga finansierade välfärden. I Stockholms län är de inrikes utflyttarna fler än inflyttarna i de flesta åldersgrupper. Men även i Östhammar ökar andelen av befolkningen som vill bo i våra tätorter. Det är tydligt att målgruppen unga familjer även kan attraheras av boende på landsbygden – men det samtidigt tydligt att konkreta insatser behöver sättas i verket. Fiberutbyggnad, kollektivtrafik, avstyckning av tomter och VA-lösningar är viktiga faktorer att förbättra för våra invånare.

Nettoinflyttning sker främst i familjeåldrarna och därmed också av barn/ungdomar. På senare år har det även skett en betydande nettoinflyttning i medelåldrarna 50 - 69 år till kommunen. Flyttnettot, framför allt inrikes gentemot övriga landet, är en viktig indikator på kommunens attraktivitet som livs- och boendemiljö och behöver vara positiv för att önskad befolkningstillväxt ska ske. Bostadsbyggandet är en avgörande komponent för att öka inflyttningen till kommunen, men det finns också utrymme inom det befintliga bostadsbeståndet. Exempelvis i småhus där det idag bor en eller två personer men som förr eller senare kan komma att hysa en hel familj.

Även rörligheten är viktig för en dynamisk arbetsmarknad. I en kommun präglad av landsbygd, små tätorter och städer behöver förutsättningarna för kommunikation (både fysiskt och digitalt) vara stark för att platsen ska vara **attraktiv som bostadsort, för arbete och företagande.**

Digitalisering

Att ha tillgång till snabb datatrafik är en konkurrensfördel. Teknikutvecklingen är snabb. Fiber och 5g blir viktiga verktyg för att kunna vara uppkopplad i kommunens alla hörn. Artificiell intelligens (AI) bidrar till en automatisering som skapar nya yrken och fasar ut eller kompletterar arbetsuppgifter i befintliga jobb. Tjänstesektorn digitaliseras allt mer. Branscher som fintech expanderar och digitaliseringen främjar framväxten av en delningsekonomi som förändrar befintliga branscher. Den accelererande digitaliseringen i Coronakrisens fotspår förändrar förutsättningarna för arbetslivets organisation och skapar nya tillväxtpotentialer i branscherna som levererar digitaliseringslösningar. Men kompetensbrist riskerar att dämpa den digitaliseringsdrivna tillväxten.

Östhammars kommun har en viktig roll som möjliggörare för dem som skall bygga ut trafiken, bl.a. genom smidiga tillståndsprocesser, så att fler får tillgång till snabb datatrafik. Teknikutvecklingen ställer också krav på att kommunen digitaliseras så att myndighetsutövning och medborgar- och företagarkontakter sker smidigt och effektivt.

Utbildning och arbetsmarknad

Allt högre krav på kompetens ställer krav att det finns utbildningssystem med hög kvalitet. För att uppnå egen försörjning, som anställd eller egen företagare, krävs utbildningar med hög kvalitet som är anpassad till framtidens krav på arbetsmarknaden. Östhammars ambitioner i utbildningssystemet måste öka, både inom teoretiska och praktiska ämnen. I Östhammar är målet att eleverna lämnar skolan med fullständiga betyg. Sedan behöver vi arbeta med att öka genomsnittsbetygen för de som lämnar gymnasieskolan för att öka möjligheterna till eftergymnasiala studier för fler.

Ca fyra av tio av de befintliga arbetstillfällena är inom yrken som vanligtvis kräver eftergymnasial utbildning, medan endast 22 procent av befolkningen i åldrarna 16 - 74 år har sådan utbildning (37 procent i riket), medräknat eftergymnasial utbildning kortare än tre år.

Yrkesgruppen ingenjörer och tekniker, som har ökat avsevärt under sedan 2014, kräver vanligtvis högskoleutbildning eller motsvarande.

Ekonomisk hållbarhet - en kommunal ekonomi i balans

Den kommunalfinansiella ställningen påverkar givetvis förutsättningarna att möta och styra tillväxten. Det är därför också viktigt att tydligt beskriva de ekonomiska förutsättningarna och utifrån detta även precisera några av de vägval som blir viktiga i genomförandet av strategin. De största finansiella utmaningarna bedöms vara dels balansen mellan intäkter och kostnader, dels det mycket stora investeringsbehovet i infrastruktur (bl.a. VA) och fastigheter. Läger vi därtill nya investeringar och kostnader som naturligen kommer med ökad tillväxt, så är det lätt att förstå att prioriteringar och goda förhandsanalyser är nödvändiga.

Kommunens ekonomiska läge gör det både nödvändigt och viktigt att öka den geografiska koncentrationen av offentlig service för att långsiktigt klara dagens och morgondagens kommunalekonomiska utmaningar.

Trygghet, trivsel och framtidstro - vision för Östhammar 2035

I Östhammar är visionen *"alla i Östhammars kommun ska känna trygghet, trivsel och framtidstro"*. Det gäller kommunmedborgare, verksamhetsutövare och besökare. Hela Östhammar ska utvecklas med sin samtid på ett varsamt och respektfullt sätt. I vår kommun växer livskraft fram både i stad och på landsbygden.

Östhammar 2035 är en kommun som målmedvetet arbetar med ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Kommunen erbjuder en väl fungerande samhällsservice, arbete och bostäder. Gemenskap, öppenhet, tolerans och levande kultur är också beskrivande för kommunen. Människor känner tillit till varandra - det skapar trygghet.

Allt högre krav på kompetens ställer krav på att det finns **utbildningssystem med hög kvalitet.**

Mål

De effekter som tillväxtstrategin ska åstadkomma är att vi

1. ser en livskraft i både stad och på landsbygden
2. är en hållbar kommun – ekologiskt, socialt & ekonomiskt
3. erbjuder en fungerande samhällsservice, arbete och bostäder, samt att
4. gemenskap, öppenhet, tolerans och levande kultur är kännetecknande för kommunen

De preciserade mål vi har med strategins resultat är:

1 Samverkan

Privata, ideella, kommunala och statliga aktörer arbetar tillsammans för att utveckla boendemiljöer, infrastruktur och service - vårt Östhammar. Vi hjälps åt. Det kan bl.a. handla om samverkan i samband med exploatering, drift av anläggningar eller trygghetsskapande insatser mm

2 Ökad attraktivitet och befolkning

Östhammarsbon uppfattar kommunen som en bra plats att bo och leva i samt befolkningen ökar med mer än 200 invånare/år. Att medborgarna trivs i sin hemort är förstås grundläggande för en kommun som vill stärka sitt varumärke.

3 Näringsliv

Företagen i Östhammars kommun växer och är framgångsrika samtidigt som nya företag, gärna i tjänstesektorn, etableras

Vi lyckas när:

- Nya företag startas och etableras
- De befintliga företagen växer och utvecklas
- En bred arbetsmarknad för fler skapas

4 Ekonomisk hållbarhet

Långsiktigt god ekonomisk hushållning med en förmåga att i steg både investera i de stora behov som finns i bl.a. VA och fastigheter samt genomföra de satsningar som krävs i en kommun med tillväxtambitioner (kultur, skolkvalité, infrastruktur mm) samtidigt som balansen mellan intäkter och kostnader inte försämras.

Med den totala skuld som kommunen har idag och bedömningen av kommande investeringsbehov är det uppenbart att prioriteringar kommer behöva göras. Kommunen kommer inte kunna erbjuda hela bredden av offentlig service vid varje enskild tätort, utan styr mot en utveckling där olika verksamheter koncentreras till olika orter.

Ekonomisk hållbarhet handlar inte bara om den gemensamma offentliga ekonomin. För att detta ska möjligt och för att företag och människor ska kunna utvecklas behöver även näringslivets ekonomiska tillväxt och privatpersoners ekonomiska försörjningsmöjlighet vara stark. Tillväxtstrategin tar sikte på dessa tre perspektiv av ekonomiska hållbarhet.

5 Infrastruktur

Att medborgare ges goda möjligheter med avseende på gång- och cykelvägar, kollektivtrafik, förbindelser för längre resor samt biltransporter är en viktig framgångsfaktor för en attraktiv region. En del i detta är att den fjärde och avslutande etappen nya länsväg 288 genomförs.

6 Vatten och avlopp för befintliga och nytillkommande medborgare och företag

Utbyggnad av kapacitet pågår i kommunens västra delar. För kommunens östra delar ska beslut fattas för såväl vattenförsörjning som avloppsrening.

Även här handlar det om beslut och prioriteringar som får stora effekter och som motsvarar stora ekonomiska värden. Väl underbyggda underlag är viktiga, liksom kloket i ledarskap.

7 Boende och livsmiljöer

Nöjda invånare är en viktig nyckel till en positiv utveckling i kommunen. Kommunens organisation, ofta i samverkan med andra aktörer, arbetar löpande med det Östhammarsborna vill se en förbättring av.

Vägledande principer för genomförandet av insatser inom Tillväxtstrategin

Etablera långsiktiga samarbeten

Men god planering och framförhållning skapas rådighet inför de möjligheter och utmaningar som kan dyka upp i framtiden. Tillväxtstrategin ska tydliggöra vägval för kommunens framtida utveckling.

Utvecklingen av Östhammar sker utifrån de varierande förutsättningar och behov som finns inom kommunen men även i ett nära samspel i regionen och i Sverige.

Östhammar är – och ska även ta plats som – en del i ett större sammanhang. En del av Uppsala län och en del av Sverige. Med det följer möjligheter att förverkliga ambitioner för kommunen, medborgare i kommunen och företag i kommunen. Med en sådan vägledande princip följer även åtaganden på lokal och – framförallt - på regional nivå.

Genom att arbeta tillsammans med andra aktörer är vår övertygelse att samhällskontraktet stärks och att tilliten ökar. Det är alltså en del av strategin att etablera långsiktiga samarbeten för att nå målen och visionen.

En strategi för hela kommunen

Tillväxtstrategin är en strategi för utvecklingen i hela kommunen. Oavsett om du är företagare,

arbetande, besökare och/eller boende i kommunen. Vi har alla gemensam vårdnad om vår framtid. Det är också därför innehåll, leveranser och viktiga händelser arbetas fram och kommuniceras brett.

Eftersom tillväxtstrategin inte primärt är en strategi för den kommunala organisationen blir det naturligt att i tillväxtarbetet etablera en bred samverkan och delaktighet samt att kontinuerligt kommunicera syfte, insatser och resultat. En strategi för HELA kommunen.

Att ta ledartröjan och att proaktivt styra samhällsinvesteringar

Det finns ett tydligt samband mellan tillväxtstrategin och kommunens långsiktiga finansiering och översiktsplan. Detta säkerställer en sammanhållen planering för utvecklingen i hela kommunen.

En avgörande del i den sammanhållande planeringen är den kommunala ekonomi och möjligheter att klara gemensamma investeringar och offentliga kostnader som följer med investeringar. Östhammar 2035 bygger på den kommunalekonomiska utgångspunkten att satsningar genomförs där de också skapar största nytta utifrån tillväxtstrategins mål och där förutsättningar kommunalekonomisk hållbarhet är mest gynnsamma. Med detta följer att bostadsbyggande prioriteras i efter-

frågade lägen – eftersom detta inte bara bidrar till finansiering av tillväxtens nya kostnader, utan även ger förutsättningar för finansiering av kommunens samlade och nuvarande behov av välfärdstjänster. En del i strategin handlar också om tempo, vilket i sin tur tar sikte mot hållbarhetsbegreppet. En alltför snabb tillväxt kan riskera att ge upphov till fördyringar, flaskhalsar och efterfrågetoppar i bl.a. samhällsservice. Därför är t.ex. tillväxttakten inom befolkningsutvecklingen målsatt till en årlig ökning, som kommunen – med god planering – bedöms klara av.

Satsningar inom förskola, skola som möter behov och höjer attraktiviteten

I takt med att samhällena utvecklas förändras också behoven av samhällsservice.

Särskilt viktigt för attraktiviteten är kvalitén i förskola och skola. Det är därför naturligt att dessa kommunala verksamheters behov prioriteras. I de delar av kommunen där befolkningsutvecklingen förändras ställer det särskilda krav på prognosarbete, planering och på investeringar.

När vi talar om dessa verksamheters behov avser vi verksamheternas behov i bred bemärkelse – främst kvalitet men också kompetensförsörjning, logistik för de som nyttjar verksamheten, lokalisering, miljö mm.

Vi vågar prioritera våra vägval

Infrastruktur och möjligheten till kommunikationer knyter ihop kommunen och är en förutsättning för en ekonomisk hållbarhet, ökad be-

folkning, förbättrade möjligheter till pendling, besöksnäringen och ökad sysselsättning. För att skapa utvecklingskraft och möjligheter behöver tillgängligheten stärkas inom kommunen och mellan kommunen och andra delar av regionen. Ett levande kulturliv och föreningsliv är viktigt för välfärden och demokratin.

Kulturens och föreningslivets betydelse är stor för en hållbar samhällsutveckling särskilt vad gäller mångfald, jämställdhet, miljö och social sammanhållning.

Aktiviteter inom kultur och fritid som inte minst erbjuds av idéburna organisationer och idrottsföreningar, bidrar till social sammanhållning och är betydelsefullt för att livsmiljön och bostadsorten ska upplevas som attraktiv. För att ta tillvara de möjligheter som kulturen och föreningslivet kan ge är det angeläget att synliggöra och vidareutveckla kulturens och föreningslivets betydelse och potential i det regionala tillväxtarbetet.

Under 2020/21 har kommunen tagit initiativ till en dialog kring balansen mellan de kommunal-ekonomiska utmaningarna och utbudet av bl.a. offentlig service i allmänhet och fritidsanläggningar specifikt. Tillgänglighet, kvalitét i verksamheten samt servicen på plats är faktorer som är och kommer vara viktiga för upplevelsen av en attraktiv kommun. Här spelar infrastruktur och möjligheter till kommunikation en avgörande roll, liksom kommunens förmåga att planera och ta beslut så att det samlade kultur- och fritidsutbudet görs tillgängligt.

Tillväxtstrategin pekar därför ut satsningar på infrastruktur och kommunikationer, som särskilt viktiga för att kunna klara av koncentrationen av viss offentlig service. För att långsiktigt klara av att bibehålla (och kanske t.o.m. utveckla) tillgänglighet, kvalitet i verksamheten och service på plats är det en nödvändighet att visst kommunalt utbud av offentlig service över tid kommer behöva koncentreras. Här pekar strategin alltså även ut behovet av att både göra prioriteringar i lokaliseringar av bl.a. fritidsanläggningar, men även möjligheten att söka nya lösningar i samarbete med förenings- och näringsliv för både investeringar och drift av sådana anläggningar.

Det är tydligt att skola/fritids, förskola respektive utegym, motionsspår samt spontanidrottsplats är exempel på service som är viktiga för attraktiviteten att ha en nära tillgång till avståndsmässigt. Den kunskapen blir styrande när nödvändiga prioriteringar genomförs.

Från den kommunala organisationens sida talar man om "ett Östhammars kommun", som ett begrepp för att tydliggöra att kommunens samlade erbjudande ska ses som en helhet där utbudet på en ort kompletteras av erbjudandet på en annan. Det är inte långsiktigt ekonomiskt hållbart att för en kommun med Östhammars storlek erbjuda hela bredden av offentlig service på fem olika orter med 15-20 km mellanrum då förväntningarna på tillgänglighet, kvalitet och service stiger samtidigt som lokalinvesteringar och drifts och underhållskostnader ökar.

Pendla och res effektivare

Pendlingsmöjligheter, kollektivtrafik och logistisk planering är grundläggande för både en ökad attraktivitet generellt och för att också bli en relevant bostadskommun för mycket av den arbetskraft som idag upplevs som svårrekryterad.

För att nå längre i det arbetet behövs en ökad medvetenhet om den fysiska planeringens betydelse för hållbar tillväxt och attraktiva livs- och boendemiljöer. Östhammars kommun behöver även etablera ett närmare och mer konkret samarbete med både regionala utvecklingsaktörer samt med det privata näringslivet och allmännyttan.

Ambitionen är - i det arbetet - att nyttja det gynnsamma geografiska läget kommunen har i relation till utvecklingen i huvudstadsregionen och Uppsala, men även att bli vassare i förmågan att skapa boendemiljöer där det är tydligt att det är de boendes vardagspussel som prioriterats.

Det har blivit allt tydligare att resandet inom kommunen också en attraktionsfaktor att ta hänsyn till. Givet att t.ex. antalet kultur- och fritidsanläggningar minskar när fokus sätts på kvalitet och service blir det viktigt att vägsäkerhet och kollektivtrafik utvecklas så att möjligheter till resande stimuleras även inom kommunen. Detsamma gäller givetvis även kopplat till nuvarande arbetsplatser och kommande etableringar.

Tillväxtstrategin är **en strategi för utvecklingen i hela kommunen** - oavsett du är företagare, medborgare och oavsett var i kommunen du bor eller om du är deltidsboende i kommunen. **Tillväxtstrategin är en strategisk kompass** för prioriteringar och kompletteringar och kompletteras av andra styrdokument.

Handlingsplan

- Nya bostäder
- Etablerade samarbeten
- Strategiska avtal och dokument
- Tillgång till bredband och digitala offentliga tjänster
- Satsningar inom förskola, skola och fritidsverksamhet
- Satsningar på infrastruktur, kommunikationer och möjligheter till pendling
- Attraktiva livsmiljöer
- Delaktighet och inflytande

Förhållningssätt till samverkan

Vi utvecklar vår förmåga att i dialog mellan kommunens organisation, civilsamhälle och privata aktörer planera och utveckla Östhammars kommun.

Utvecklingen av Östhammars kommun kan inte göras självständigt av den kommunala förvaltningen på det politiska uppdraget. Civilsamhället behöver bidra och behöver också ges möjlighet att bidra.

En helt avgörande faktor för att lyckas med detta är att utveckla ett förhållningssätt och en systematik i dialogen mellan kommunen och det omgivande samhället. Särskilt fokus ska läggas på att ge civilsamhället inflytande och möjlighet till delaktighet.

Handlingsplanen

Strategiska insatser som genomförs, som en del i att förverkliga Tillväxtstrategin, presenteras på kommunens hemsida www.osthammar.se/tillvaxt

Insatserna har delats upp i block utifrån satsningsområden under följande rubriker:

- Nya bostäder
- Etablerade samarbeten
- Strategiska avtal och dokument

- Tillgång till bredband och digitala offentliga tjänster
- Satsningar inom förskola, skola och fritidsverksamhet
- Satsningar på infrastruktur, kommunikationer och möjligheter till pendling
- Attraktiva livsmiljöer
- Delaktighet och inflytande

Kommunikation

Syftet med kommunikationen är att säkerställa samordning och ett brett engagemang med ambitionen att få in så mycket kunskap och energi in i tillväxtarbetet som möjligt. Verktygen för kommunikationen är kommunens hemsida, sociala medier och nyhetsbrev.

Utöver detta har den kommunala förvaltningen det löpande uppdraget att involvera lokalt näringsliv, medborgare, föreningar och besökare i att driva utvecklingsarbetet framåt mot den vision, som fastställts och mot de mål som sats upp för "Östhammar 2035".

På Östhammars kommuns hemsida kan du även läsa mer om nuläget i vår kommun.

Välkommen på vår resa mot "*Östhammar 2035 – den kommun där alla känner trygghet, trivsel och framtidstro!*"

Kulturen och föreningslivets betydelse är stor för en hållbar samhällsutveckling vad gäller mångfald, jämställdhet och social sammanhållning.

Kommunens samlade erbjudande
ska ses som en helhet, där utbudet på
en ort kompletteras av erbjudandet på
en annan.

”Tillväxtstrategin är ett dokument för hela Östhammars kommun, där vi tillsammans prioriterar och jobbar för kommunens utveckling för alla som bor och verkar här.” **Margareta Widén-Berggren, Kommunalråd i Östhammars kommun**

Östhammar 2035 – den kommun där alla känner trygghet, trivsel och framtidstro

Östhammars kommun
Stångörsgatan 10, Box 66 • 742 21 Östhammar
Tel: 0173-860 00 • E-post: osthammardirekt@osthammar.se
Hemsida: osthammar.se • Orgnr: 212000-0290

Mål nr M 1417-22

Nacka tingsrätt
Mark- och miljödomstolen

Yttrande över SKB:s ansökan om tillstånd till havsvattenuttag och utsläpp av returvatten för utbyggnad av SFR

Bakgrund

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) ansökte i februari 2022 om tillstånd enligt miljöbalken till bortledning av havsvatten från och utsläpp av returvatten till Öregrundsgrepen i Östhammars kommun. Samråd genomfördes under 2020. Syftet med verksamheten är att långsiktigt säkerställa behovet av processvatten vid utbyggnaden och fortsatt drift av slutförvaret för låg- och medelaktivt avfall (SFR).

I december 2021 meddelade regeringen tillåtlighet för utbyggnad och fortsatt drift av SFR. Verksamheten har behov av stora mängder processvatten för bland annat drivande av borrhjor vid bergarbeten och för avspolning av maskiner och utrustning. Vattenbehovet kommer att variera över tid och vara som störst vid bergarbeten under jord. Bergarbetena är beräknade att pågå under cirka tre år men det kommer finnas behov av processvatten även under den fortsatta driften av SFR. Tillgången på sötvatten är generellt begränsad i Östhammars kommun och SKB har därför bedömt att behandlat havsvatten är ett lämpligt alternativ.

Mark- och miljödomstolen kungjorde ansökan i april 2022. Synpunkter på ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen ska lämnas till domstolen senast den 15 juni 2022.

Östhammars kommuns synpunkter

Östhammars kommun vill inledningsvis betona att kommunen är positivt till att SKB föreslår andra lösningar än grundvattenuttag för att tillgodose sitt behov av processvatten. Grundvattentillgången i kommunen är begränsad och behovet av att hitta andra råvattenkällor är därför stort och kommunen är positivt till havsvattenuttag som lösning.

Östhammars kommun konstaterar dock att ansökan är väldigt generellt hållen och att många för verksamheten avgörande delar återstår att utreda och/eller besluta om. Ett visst handlingsutrymme kan vara nödvändigt men det blir svårt att bedöma verksamhetens påverkan och miljökonsekvenserna samt vilka skyddsåtgärder och villkor som bedöms nödvändiga när ansökan är för generellt hållen. I ansökan anges till exempel två olika möjliga intagspunkter, flera möjliga filtreringsmetoder och olika sätt att förvärma vattnet inför avsaltning. Vilken metod som SKB väljer att gå vidare med påverkar till exempel kemikalieförbrukning, hantering av tvättvatten och energiförbrukning. Kommunen vill betona vikten av att förutsättningarna för den sökta verksamheten är väl utredda så att prövningen kan göras på ett fullgott underlag.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Östhammars kommun har under samrådet lämnat synpunkter på vad kommunen anser bör ingå i miljökonsekvensbeskrivningen (MKB:n). En del av de områden och frågeställningar som kommunen lyfte vid samråden saknas dock i MKB:n. SKB har till exempel inte bedömt det som relevant att utvärdera aspekterna landhöjning, havsnivåhöjning eller skyfall. Kommunen saknar även en beskrivning av verksamhetens påverkan och miljökonsekvenser när kärnkraftverket och dess kylvattenström inte längre är igång.

I MKB:n dras i många fall slutsatsen att miljöpåverkan blir liten men utan att det redovisas underlag för hur SKB kommit fram till denna slutsats. Det anges till exempel att det blir liten, lokal och temporär negativ påverkan på havsbotten vid anläggningsarbetet men det anges inte hur stor yta av havsbotten som förväntas påverkas. Ett annat exempel är att det anges att inga riktvärden för buller bedöms överskridas men det anges inga förväntade bullernivåer från verksamheten. Några ytterligare exempel beskrivs i mer detalj nedan. Även om Östhammars kommun i många fall finner det sannolikt att SKB:s bedömning är korrekt, anser kommunen att underlaget för bedömningen bör redovisas i MKB:n.

Miljökonsekvenser när kylvattenflödet upphör

Östhammars kommun anser att det är en stor brist i MKB:n att det saknas en beskrivning av verksamhetens påverkan och miljökonsekvenser när den kraftiga genomströmningen från kylvattenströmmen inte längre finns kvar. I MKB:n hänvisar SKB återkommande till den höga vattenomsättningen i Asphällsfjärden som orsakas av kärnkraftverkets kylvattenkanal och den är i de flesta fall avgörande för SKB:s slutsats att det endast är fråga om liten eller ingen påverkan. SKB söker dock tillstånd för havsvattenuttag för SFR:s hela drifttid vilken är beräknad till att vara betydligt längre än kärnkraftverkets drifttid.

SKB uppger att havsvattenuttaget kommer att vara som störst under bergarbetena vid utbyggnaden av SFR och att vattenbehovet kommer att vara mindre under driften av SFR. Det höga vattenflödet förväntas fortgå under den tid då havsvattenuttaget förväntas ge den största miljöpåverkan. Kommunen motsätter sig inte denna beskrivning men som ansökan är utformad finns ingen begränsning i vattenuttaget kopplat till det höga vattenflödet och även ett mindre uttag behöver därför konsekvensbedömas. Östhammars kommun anser att då

SKB:s ansökan omfattar havsvattenuttag även vid en minskad vattenomsättning i Asphällsfjärden så bör miljökonsekvenserna för detta beskrivas i MKB:n.

Land- och havsnivåhöjning

Gällande land- och havsnivåhöjning anför SKB att den i sammanhanget korta tidsperioden som havsvattenuttaget förväntas pågå inte bedöms kunna ge någon påverkan på verksamheten eller dess miljökonsekvenser. SKB:s ansökan omfattar hela SFR:s drifttid och kommunen delar därför inte SKB:s bedömning om att det gäller en kort tidsperiod. Även om uttaget kommer minska kraftigt i omfattning efter utbyggnaden av SFR har kommunen uppfattat att SFR kommer vara i drift åtminstone till 2070-talet. SKB bör åtminstone kunna redovisa det underlag som ligger till grund för bedömningen att det inte kommer att ge någon påverkan.

Skyfall

SKB har inte heller bedömt att skyfall kan ge någon påverkan på havsvattenuttaget då vattensystemen är slutna. Kommunen anser dock att det trots det slutna systemet finns risk för påverkan, till exempel i form av ökad grumling vid intagspunkten då den är placerad nära strandlinjen, och att det därför bör beskrivas i MKB:n.

Risk för påverkan på kylvattenintaget och kärnkraftverket

I MKB:n anför SKB att kylvattenintaget inte är känsligt för viss grumling men att större föremål eller högre halter av skadliga främmande ämnen kan vara problematiskt.

Östhammars kommun anser att MKB:n bör kompletteras med en utförligare beskrivning av de risker för påverkan på kylvattenintaget som havsvattenintaget innebär, till exempel vilken nivå på grumling som kan förväntas ske och var gränsen för påverkan går samt om några av de ämnen som det kan bli aktuella för SKB att använda är sådana skadliga ämnen som kan vara problematiska. Risker både i samband med planerade och oplanerade utsläpp bör beskrivas.

Gemensam utloppsledning med länshållningsvatten

SKB anger som ett möjligt alternativ att ha en gemensam utloppsledning för rejekt- och backspolningsvatten från vattenreningen och länshållningsvatten från SFR. SKB anför att det totalt sett innebär ett ökat flöde i en och samma utsläppspunkt och att halterna av salt blir något lägre. Vidare anføres att inga betydande kumulativa effekter bedöms uppstå. Det framgår dock inte vilka flöden detta kan komma att innebära och om det kan få andra konsekvenser som till exempel ökad risk för grumling till följd av det högre flödet. Östhammars kommun anser att SKB bör redovisa underlaget för sin bedömning.

Kumulativa effekter

I bedömningarna av kumulativa effekter hanteras enbart de eventuella kumulativa effekterna av havsvattenuttaget och utbyggnaden av SFR. Östhammars kommun har uppfattat att även hamnutbyggnaden kan förväntas sammanfalla i tid med havsvattenuttaget och anser därför att bedömningen bör ta höjd även för denna verksamhet. Med tanke på den sökta verksamhetens långa drifttid anser kommunen även att eventuella kumulativa effekter med kärnbränsleförvaret bör beskrivas, åtminstone på en övergripande nivå.

Beskrivningen av de kumulativa effekterna är på en väldigt generell nivå och Östhammars kommun anser att det hade varit önskvärt med en mer kvantitativ bedömning för samtliga beskrivna effekter.

Yrkanden, villkorsförslag och bemyndiganden

Uttagets storlek

SKB söker tillstånd för uttag av 3 650 000 kubikmeter vatten per år men det är inte föreslaget någon reglering av maxflöden. Östhammars kommun anser att det hade varit önskvärt med ett tydligare underlag för hur stor variation som kan förväntas i intags- och utsläppsflöde samt eventuellt ett villkorsförslag för maximalt flöde eller en närmare motivering till varför det inte behövs.

Verkställighetsförordnande

SKB har framställt ett yrkande om verkställighetsförordnande. SKB anför bland annat att för att bergarbetena i SFR ska kunna påbörjas måste tillgången på processvatten vara säkerställd och att en försenad byggstart skulle kunna få till följd att SFR sammanfaller i tiden med kärnbränsleförvaret med kumulativa effekter som följd. SKB anför även att den sökta verksamheten är av mycket begränsad omfattning och inte bör ge upphov till några miljöeffekter av betydelse.

Östhammars kommun anser att det är angeläget att den här aktuella verksamheten kommer till stånd då det i och med regeringens tillåtlighetsbeslut är givet att tillstånd för utbyggnaden av SFR kommer att ges. Kommunen är dock tveksam till lämpligheten av ett verkställighetsförordnande. Även om det är angeläget att verksamheten kommer till stånd och miljöeffekterna kan förväntas vara små finns det behov av åtgärder för att hindra och motverka oacceptabel påverkan på människors hälsa och miljö. Det är för kommunen angeläget att det, för det fall det meddelas verkställighetsförordnande, meddelas villkor och krav på skyddsåtgärder som säkerställer att det inte kan uppkomma en oförutsedd och oacceptabel påverkan på omgivningen.

Kontrollprogram (villkor 5)

Östhammars kommun anser att villkor 5 bör kompletteras med en skrivelse om att kontrollprogrammet ska ges in till tillsynsmyndigheten innan verksamheten påbörjas, till exempel tre månader innan som i motsvarande villkorsförslag för utbyggnaden av SFR.

Övriga synpunkter

Hantering av tvättvatten

I ansökan anges att tvättvattnet efter neutralisering antingen kan pumpas tillbaka till recipienten eller omhändertas i tank för att sedan transporteras vidare till extern mottagare. En ytterligare möjlighet uppges vara att leda vattnet till kärnkraftverkets avloppsreningsverk. Östhammars kommun ställer sig tvekan till denna möjlighet och anser även att det hade varit önskvärt med en redogörelse för vilka externa mottagare det finns för denna typ av avfall.

Mål nr M 7062-14

Nacka tingsrätt
Mark- och miljödomstolen

Yttrande över SKB:s yrkanden och villkorsförslag i prövningen av utbyggnad och fortsatt drift av SFR

Bakgrund

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) ansökte i december 2014 om tillstånd enligt miljöbalken till fortsatt och utökad verksamhet vid anläggningen för slutförvaring av låg- och medelaktivt avfall (SFR) i Forsmark i Östhammars kommun. SKB lämnade samtidigt in en ansökan om tillstånd enligt kärntekniklagen.

Regeringen beslutade i maj 2016, efter en skrivelse från Östhammars kommun, att förbehålla sig rätten att pröva tillåtligheten av den planerade utbyggnaden. I och med regeringens beslut krävdes en tillstyrkan från kommunfullmäktige för att regeringen skulle få tillåta verksamheten.

Kommunfullmäktige i Östhammars kommun tillstyrkte i april 2021 utbyggnaden. Tillstyrkan var dock förenad med ett förbehåll om att regeringen vid en eventuell omprövning av verksamheten åter ska pröva tillåtligheten och då inhämta kommunfullmäktiges tillstyrkan innan tillåtlighet meddelas.

Regeringen beslutade i december 2021 att tillåta verksamheten enligt miljöbalken och gav samtidigt tillstånd enligt kärntekniklagen. Ärendena lämnades därefter åter till Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt respektive Strålsäkerhetsmyndigheten för fortsatt prövning.

Den 31 mars 2022 lämnade SKB in en komplettering till mark- och miljödomstolen innehållande bland annat yrkanden och förslag till villkor. Eventuella synpunkter på yrkanden och villkorsförslag ska lämnas till domstolen senast den 15 juni 2022.

Östhammars kommuns synpunkter

Östhammars kommuns huvudfokus vid denna granskning har, precis som vid granskning av ansökan och övriga handlingar i prövningen, varit dels de lokala miljöfrågor som direkt påverkar kommunens medborgare, dels frågor som rör den långsiktiga säkerheten och ansvaret efter förslutning.

Även om Östhammars kommun har tillstyrkt utbyggnaden av SFR så har kommunen under hela prövningen haft synpunkter på villkorsförslagen. I kommunfullmäktiges beslut om tillstyrkan framhölls att kommunen utgår från att SKB i en efterföljande tillståndsprövning kommer att stå fast vid de tillståndsvillkor och åtaganden som presenterats vid handläggningen i mark- och miljödomstolen i frågan om tillåtligheten. Kommunen vill betona att SKB:s villkorsförslag har varit ett viktigt underlag i kommunens beslut om tillstyrkan.

SKB har flera pågående prövningar i Forsmarksområdet som på olika sätt är relaterade till varandra. Östhammars kommun noterar att SKB, såväl i denna prövning som i prövningarna av tillstånd till havsvattenuttag och hamnverksamhet, skjuter fram beslut i viktiga frågor. Det hänvisas även till prövningen av slutförvaret för använt kärnbränsle (Kärnbränsleförvaret) och att vissa frågor lämpligen prövas först i samband med att tillstånd ska meddelas för Kärnbränsleförvaret. Ett exempel är åtgärder för att reducera belastningen av övergödande ämnen på recipienten. Även om det i viss utsträckning kan finnas goda motiv till att skjuta fram beslut i vissa frågor, vill Östhammars kommun betona vikten av att förutsättningarna är väl utredda så att samtliga prövningar kan göras på ett fullgott underlag för den påverkan som respektive anläggning kan ge upphov till. Även de förväntade kumulativa effekter som kan identifieras vid prövningen bör beaktas. Om viktiga frågor skjuts på framtiden kan de komma att få stor påverkan på uppföljningen av tillståndet och även få stora konsekvenser i senare prövningar.

Yrkanden

SKB har i stort vidhållit tidigare framförda yrkanden men har kompletterat yrkandena med ytterligare ett reservationsvis yrkande om dispens enligt artskyddsförordningen samt ett yrkande om verkställighetsförordnande. Östhammars kommun har ingen synpunkt på det reservationsvisa yrkandet om artskyddsdispens. Gällande yrkandet om verkställighetsförordnande anför SKB att eftersom regeringens tillåtlighetsbeslut är bindande vid den nu efterföljande prövningen av tillstånd och villkor i mark- och miljödomstolen, ska tillstånd meddelas och tillståndsprövningen i praktiken ta sikte på skyddsåtgärder och villkor.

Östhammars kommun anser inte att regeringens tillåtlighetsbeslut och att den efterföljande prövningen ska ta sikte på skyddsåtgärder och villkor i sig motiverar ett verkställighetsförordnande. Behovet av skyddsåtgärder för att hindra och motverka oacceptabel påverkan på människors hälsa och omgivande miljö är nu föremål för prövning och kan bli föremål för överprövning. Även om behovet av att erbjuda slutförvarskapacitet inom kort är angeläget och SKB är beredda att ställa ekonomisk säkerhet är det för Östhammars kommun angeläget att det, för det fall det meddelas verkställighetsförordnande, meddelas villkor och krav på skyddsåtgärder som säkerställer att det inte kan uppkomma en oförutsedd och oacceptabel påverkan i omgivningen. Kommunen vill åter betona att kommunen inför sitt beslut om tillstyrkan har utgått från att SKB i en efterföljande tillståndsprövning ska stå fast vid de tillståndsvillkor och åtaganden som presenterats vid handläggningen i mark- och miljödomstolen i frågan om tillåtligheten.

Förslag till villkor

Östhammars kommun noterar att SKB nu föreslår ett antal ändringar i de villkorsförslag som presenterades i samband med prövningen av tillåtligheten, senast vid huvudförhandlingen hösten 2019. SKB har i vissa delar tillmötesgått synpunkter som framförts av kommunen. Kommunen har inga synpunkter på villkorsförslag 1-3, 6-7, 9, 12-14 samt 16-19 och nedan redogörs närmare för kommunens syn på övriga villkor.

Utsläpp till luft (tidigare villkorsförslag 11 som nu utgår)

SKB föreslår att det tidigare föreslagna villkoret om krav på att maskiner och fordon ska uppfylla Trafikverkets generella miljökrav eller motsvarande krav ska utgå med hänvisning till att det inte är lämpligt att hänvisa till Trafikverkets generella krav i villkor som avses gälla under lång tid. SKB anför att de kvarstår vid åtagandet att ställa höga miljökrav på maskiner och fordon och hänvisar även till villkor 17 om energiförbrukning och klimatpåverkande gaser. Östhammars kommun noterar att SKB gör detta åtagande och har med det i beaktande inga synpunkter på att villkoret utgår.

Etablering av bulleralstrande arbeten (villkor 4)

SKB har föreslagit ett villkor om när under året som bulleralstrande arbeten får påbörjas. Östhammars kommun är positivt till villkorsförslaget men har redan tidigare framfört ett önskemål om ett förtydligande gällande vad som avses med ”ytterligare åtgärder” i villkorsförslagets sista mening.

SKB omformulerade i samband med huvudförhandlingen hösten 2019 denna del av villkoret genom ett tillägg om likartad typ av buller. Kommunen anser dock att det behövs ett förtydligande även gällande bullernivåer och att villkoret bör kompletteras med en skrivning om nivåer, till exempel ”... arbeten med likartad typ av buller och bullernivåer”.

Transporter (villkor 5)

SKB har föreslagit en omformulering i villkor 5 gällande definitionen av till och från vilket område transportererna ska regleras. Den tidigare formuleringen ”anläggningsområdet för SFR” har ersatts av ”Forsmarks industriområde” för att inte även reglera den tunga trafiken inom industriområdet. Östhammars kommun har inga synpunkter på denna omformulering.

SKB har även föreslagit ett tillägg i villkoret som innebär att ett större antal tunga transporter till och från SFR, efter godkännande från tillsynsmyndigheten, får göras under kvällar och helger. Östhammars kommun anser att det föreslagna tillägget bör utgå då kommunens bedömning är att det bör gå att planera verksamheten så att man kan undvika tung trafik utanför de angivna tiderna. SKB anför som ett argument för tillägget att det till exempel i vissa produktionscykler med gjutning krävs kontinuerlig försörjning med betong. Då det i SKB:s ansökan om tillstånd ingår tillverkning av betong anser kommunen inte att SKB anger några tungt vägande skäl som gör att kommunens bedömning är orimlig.

Tunga transporter på väg och de störningar som det innebär för boende längs vägarna har genom hela prövningen varit en viktig fråga för Östhammars kommun. Kommunen vill åter betona att de villkorsförslag som SKB lämnat tidigare i prövningen utgjort ett viktigt underlag för kommunens tillstyrkan.

Östhammars kommun har tidigare framfört att det hade varit önskvärt med ett villkor eller tydligare åtagande från SKB gällande transporter av bergmassor sjövägen. Kommunen anser fortsatt att ett villkor om prioritering av sjötransporter bör ingå i tillståndet. Eftersom SKB nu anför att fortsatta utredningar har bekräftat att förutsättningarna för sådana sjötransporter är goda bör SKB kunna godta en reglering gällande sjötransporter. Ett sådant villkor, eller tillägg till villkor 5, skulle kunna lyda enligt följande:

SKB ska så långt möjligt transportera bergmassor sjövägen. SKB ska i den årliga miljörapporten redovisa andelen bergmassor som transporterats land- respektive sjövägen och skälen till varför det inte varit möjligt att transportera bergmassor sjövägen.

Kommunen uppfattar i vart fall att SKB åtagit sig att tillse att transport av bergmassor så långt möjligt sker sjövägen och att i den årliga miljörapporten redovisa hur massorna har transporterats och en förklaring till fördelningen mellan sjö- och vägtransporter.

Arbeten i vatten (villkor 8)

SKB har föreslagit ett villkor om åtgärder för att minimera grumling vid arbeten i vatten. Östhammars kommun står kvar vid tidigare framförd synpunkt om att villkor 8 är alltför vagt och inte innebär några regelrätta krav på vidtagande av försiktighetsmått och vilken effekt de ska ha. Kommunen har tidigare ställt sig bakom Länsstyrelsen i Uppsala läns förslag att reglera när under året som grumlande arbeten i vatten får utföras och kommunen står kvar vid sin synpunkt även i denna del. Om det inte bedöms möjligt att begränsa grumlande arbeten till tiden mellan 1 december och 31 mars anser kommunen att villkoret åtminstone behöver förtydligas.

I sammanhanget vill kommunen även understryka vikten av att hantera eventuella kumulativa effekter vid arbeten i vatten. Både den ändring som föreslås i SKB:s komplettering av hamnansökan (enligt samrådsunderlaget) och uttaget av havsvatten riskerar att orsaka grumling i samma område som utbyggnaden av SFR. Med beaktande av att SKB yrkar verkställighetsförordnande är det angeläget att den samlade förväntade påverkan kan bedömas för att kunna bedöma behov av skyddsåtgärder i detta mål.

Utsläpp av länshållningsvatten (villkor 10)

Östhammars kommun har inga synpunkter på det föreslagna villkoret men vidhåller tidigare framförd synpunkt om att det även bör finnas ett villkor om utsläpp av länshållningsvatten under drift- och utvecklingsskedet. Om SKB inte presenterar ett sådant förslag bör åtminstone ett förtydligande lämnas gällande varför SKB inte bedömer det motiverat. Även om olja och suspenderade ämnen inte är ett problem under dessa senare skeden bör det, enligt kommunens uppfattning, finnas andra miljöstörande ämnen som behöver övervakas.

Rening av kväveförorenat vatten från bergarbeten (villkor 11)

SKB har föreslagit ett nytt villkor om rening av kväve från lakvatten från bergupplag och, om möjligt, från länshållningsvatten under byggskedet. Rening av lakvatten ingick tidigare som en del av villkor 9.

Östhammars kommun är positivt till att det numera även finns ett villkor som omfattar kväverening av länshållningsvatten men anser att villkoret är för otydligt formulerat. Otydligheten gäller främst när det kan anses vara möjligt att rena länshållningsvattnet på kväve. Det framgår inte vem som gör denna bedömning eller var gränsen går för om det kan anses vara möjligt. Kommunen anser att villkoret behöver förtydligas, alternativt bör tillsynsmyndigheten ges ett bemyndigande kopplat till detta.

Kommunen anser även att villkoret är otydligt gällande när behandlingen av lakvatten från berggupplag och länshållningsvatten under byggskedet får avbrytas. I denna del finns dock ett bemyndigande till tillsynsmyndigheten (bemyndigande B.6) men kommunens bedömning är att en ökad tydlighet i villkoret skulle förenkla för både verksamhetsutövare och tillsynsmyndighet.

Kommunen är positivt till de utsläpps begränsande åtgärder som villkoret innebär men anser att ansökan behöver kompletteras med information om vilka reningsmetoder som avses att användas eller åtminstone vilka alternativ som undersökts. I det tidigare villkorsförslaget skulle lakvattnet renas på kväve i avloppsreningsverket i Forsmark. SKB anför i sitt yttrande att de har undersökt andra möjliga sätt att omhänderta kväveförorenat vatten men redovisar inte vilka dessa sätt är.

Kompensation för habitatförlust för fisk vid utfyllnad av vatten (villkor 15)

Utfyllnaden av vattenområde för att skapa verksamhetsytor för framförallt lagring och hantering av bergmassor orsakar permanent förlust av grundområden som är viktiga för fiskproduktionen. SKB har föreslagit ett villkor om att betala en fiskeavgift eller, i eget val, vidta lokala fiskevårdande åtgärder för motsvarande belopp. Villkoret är delvis omformulerat sedan huvudförhandlingen 2019.

Östhammars kommun anser att det ska vidtas lokala fiskevårdande åtgärder istället för att betalas en fiskeavgift och att villkoret bör justeras i enlighet med detta.

Kommunen anser vidare att villkoret bör omformuleras så att åtgärderna ska godkännas av tillsynsmyndigheten innan de genomförs och inte enbart redovisas till myndigheten i efterhand.

Kommunen vill även uppmärksamma på att det i villkoret står Öresundsgrepen och inte Öregrundsgrepen som antas vara den vattenförekomst som åsyftas.

Bemyndigande till berörd tillsynsmyndighet

Östhammars kommun har inga synpunkter gällande bemyndigande B.2-B.5.

Östhammars kommun önskar ett förtydligande från SKB gällande bemyndigande B.1. Det är för kommunen inte tydligt vad som avses och om det är kopplat till ett visst villkor.

Angående bemyndigande B.6 anser kommunen, i enlighet med ovan framförda synpunkter, att om villkoret ska bibehålla den föreslagna formuleringen bör det kompletteras så att det även omfattar beslut om huruvida det är möjligt att rena länshållningsvattnet på kväve eller inte.

Angående bemyndigande B.7 anser kommunen, även det i enlighet med ovan framförda synpunkter, att tillägget som gör att det behövs bör utgå och därmed finns det inte heller ett behov av bemyndigandet.

Kommunen anser att det behövs ett bemyndigande gällande de lokala fiskevårdande åtgärderna i villkor 15.

Prövotid och utredningsföreskrifter

SKB föreslår att frågan om åtgärder för att reducera belastningen av övergödande ämnen på recipienten skjuts upp under en prövotid. Under prövotiden ska SKB följa upp och bedöma utsläppet av övergödande ämnen från lakvatten från bergupplag och länshållningsvatten från bergarbeten. SKB föreslår att de senast ett år efter att domstolen avgjort frågan om tillstånd till Kärnbränsleförvaret ska presentera förslag på åtgärder för kompensation för både SFR och Kärnbränsleförvaret.

SKB anför bland annat att eventuell lokal kvävepåverkan från länshållningsvattnet under utbyggnadsarbetena kommer att undvikas eftersom utsläppspunkten kommer att placeras så att flödet späds följer kylvattenströmmen till kärnkraftverket. Även om kommunen kan hålla med om att det uppstår en minskad lokal påverkan till följd av kylvattenströmmen anser kommunen inte att det är ett argument för att skjuta fram genomförandet av åtgärder. Den höga genomströmningen, och därmed utspädningen, förändrar inte den totala mängden kväve som tillförs vattenförekomsten. Kommunen anser, med utgångspunkt i de kväveutsläpp som SKB redogjort för i bilaga SFR-U K:16, att utsläppen från SFR måste anses utgöra en väsentlig del av de sammanlagda kväveutsläppen och att skyddsåtgärder bör övervägas.

SKB framhåller i sitt yttrande att bolaget har för avsikt att i första hand, så långt det är rimligt, reducera belastningen av övergödande ämnen på recipienten genom utsläpps begränsande åtgärder i den egna verksamheten. Östhammars kommun uppfattar att förändringarna i villkorsförslag 9 och 11 innebär att SKB har för avsikt att vidta åtgärder för att uppnå en bättre kväverening och därmed minska behovet av kompensation. Kommunen är naturligtvis positivt till dessa utsläpps begränsande åtgärder men anser att de eventuella kompensationsåtgärder som behövs med anledning av SFR bör hanteras inom denna prövning.

Östhammars kommun kan acceptera att frågan om kumulativa effekter hanteras i prövningen av Kärnbränsleförvaret men ställer sig frågande till det SKB anför om att åtgärder i recipienten naturligt hänger ihop med Kärnbränsleförvaret. Kommunen har även uppfattat att det för Kärnbränsleförvaret pågår utredningar om bergguttag med metoder som skulle innebära att det används mindre sprängmedel och därmed blir mindre kväveutsläpp. Det är naturligtvis positivt om kväveutsläppen minskas men det förstärker ytterligare kommunens tveksamhet till bedömningen om att åtgärderna naturligt hänger ihop med Kärnbränsleförvaret.

SKB anför att de alltjämt har för avsikt att anlägga en våtmark eller vidta andra åtgärder för att reducera den generella belastningen av övergödande ämnen på recipienten. Östhammars kommun ställer sig därför frågande till anledningen för att skjuta upp dessa åtgärder. Det är svårt att bedöma exakt vilken rening en våtmark eller andra kompensationsåtgärder kommer att ha och ett tidigare

anläggande innebär en möjlighet att utvärdera dess funktion. Åtgärden eller åtgärderna bör kunna utformas och dimensioneras efter beräkningar av kväveutsläpp. Om tidigare beräkningar inte längre är aktuella bör SKB ha det underlag och den kunskap som krävs för att göra nya beräkningar.

Östhammars kommun anser inte att det finns tillräckliga skäl för att skjuta fram frågan om kompensation. Det kväve som har sitt ursprung i den här aktuella verksamheten bör, enligt kommunens bedömning, hanteras inom denna prövning. Om det ändå kan anses finnas skäl för prövotid motsätter sig kommunen att prövotiden kopplas till prövningen av Kärnbränsleförvaret. SKB:s förslag om att prövotidsutredningen ska redovisas senast ett år efter att domstolen avgjort frågan om tillstånd till Kärnbränsleförvaret är en oviss tidpunkt som inte borde vara förenlig med bestämmelsen för uppskjutande av frågor vilken anger att den uppskjutna frågan ska avgöras så snart som möjligt. Med denna utformning av prövotiden är sannolikheten stor att redovisningen sker först när SFR är utbyggt och kväveutsläppen upphört.

Det är av stor vikt för kommunen att åtgärder vidtas för att minimera kvävebelastningen på Öregrundsgrepen. I kommunfullmäktiges beslut om att tillstyrka utbyggnaden betonade kommunen vikten av att målet med kompensationsåtgärderna specificeras vid en eventuell tillståndsprövning men istället skjuter SKB ytterligare på frågan. Kommunen vill åter betona att de villkorsförslag som SKB lämnat tidigare i prövningen utgjort ett viktigt underlag för kommunens tillstyrkan.

Övriga synpunkter

SKB:s övriga ansökningar avseende planerade verksamheter i Forsmark

Östhammars kommun är positivt till att SKB ansökt om havsvattenuttag samt om utökad hamnverksamhet. De båda föreslagna verksamheterna hanterar viktiga problem som kommunen lyft under processen; tillgången på färskvatten och trafikrelaterade störningar för boende längs vägarna till Forsmark.

Gällande hamnverksamhet uppfattar dock kommunen att det, kopplat till prövningen av SFR, finns en otydlighet gällande bergupplag för bergmassor från Kärnbränsleförvaret inför utskeppning via hamnen. Det hade varit önskvärt med ett tydliggörande från SKB gällande eventuellt behov av upplagsytor för bergmassor från Kärnbränsleförvaret inom SFR:s verksamhetsområde. Kommunen uppfattar att sådana upplagsytor inte omfattas av den här aktuella ansökan.

Kommunen har förståelse för SKB:s önskemål om en samordnad prövning för dessa tre ansökningar med tanke på hur starkt beroende SFR-utbyggnaden är av de två andra verksamheterna. Även om kommunen i grunden är positivt till de ansökta verksamheterna vill kommunen betona vikten av att förutsättningarna är väl utredda i respektive mål så att samtliga prövningar grundas på ett fullgott underlag.

Naturgrus

SKB har tidigare angett att uttag av naturgrus kommer att minimeras genom att de bergmassor som tas ut i projektet kommer att återanvändas i anläggningen. I

sitt yttrande anger SKB nu att de, av produktionstekniska skäl, behöver ha möjlighet att använda naturgrus som ballast i sprutbetong. För övriga betongfraktioner kvarstår SKB:s åtagande om att undvika användning av naturgrus.

Östhammars kommun har förståelse för detta men anser att det är önskvärt med ett åtagande om att redovisa eventuell användning av naturgrus samt motiv för detta, förslagsvis i den årliga miljörapporten.

Upptag av feldeponerat avfall

SKB har uppgett att det så kallade feldeponerade avfallet ska tas upp från SFR innan utbyggnaden påbörjas. Östhammars kommun har uppfattat att det kan komma att innebära behov av åtminstone tillfällig förvaring av avfallet inom SFR:s verksamhetsområde ovanjord innan det transporteras vidare till Studsvik. Kommunen anser att det behövs ett förtydligande från SKB om upptaget och dess eventuella påverkan på SFR-utbyggnaden.

Kommunens fortsatta roll och finansiering

Östhammars kommun anser sig ha befogad rätt till insyn i utvecklingen av SFR även efter det att ett eventuellt tillstånd enligt miljöbalken har meddelats och har genom åren återkommande betonat vikten av kommunens fortsatta roll. Det gäller dels den fortsatta stegvisa prövningen enligt kärntekniklagen men även andra områden där kommunen och dess medborgare påverkas. Ett sådant område där kommunen (eller dess framtida motsvarighet) förväntas få en viktig roll är gällande det långsiktiga informationsbevarandet, det vill säga informationsbevarande efter förslutning av SFR.

Genom sitt förbehåll i tillstyrkan av verksamheten vill kommunfullmäktige säkerställa kommunens roll i eventuella framtida beslutsprocesser. Med anledning av de osäkerheter som finns kopplade till tidsplanen och eventuella behov av anläggningen för icke-kärntekniskt avfall, bedömer Östhammars kommun att förutsättningarna kan komma att ändras och därmed leda till en omprövning av verksamheten innan förvaret försluts.

Det är av avgörande betydelse för Östhammars kommun att även efter att tillstånd meddelats ha möjlighet att vara en aktiv part i slutförvarsfrågan. En förutsättning för kommunens deltagande är att arbetet är fullt ut finansierat med externa medel så att kommunens medborgare/skattebetalare inte belastas med kostnaderna för hanteringen av ett nationellt problem.